

Dijital Bağımlılığın Sosyal Bedeli: Phubbing (Sosyotelizm)'in Yayın Eğilimleri, Araştırma Alanları ve Kaynak Haritası

The Social Cost of Digital Addiction: Phubbing (Sociotelianism)'s Publication Trends, Research Areas and Resource Map

İbrahim Karataş, Doktora Öğrencisi, Atatürk Üniversitesi SBE,

E-posta: ibrahim.karatas1@ogr.atauni.edu.tr,

ORCID ID: 0009-0004-2960-7524

Enderhan Karakoç, Prof. Dr., Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi İletişim Fakültesi,

E-posta: enderhankarakoc@aybu.edu.tr,

ORCID ID: 0000-0001-8969-6144

Seher Karataş, Dr., Bağımsız Araştırmacı,

E-posta: shr.byr14@hotmail.com,

ORCID ID: 0000-0002-3820-520X

Araştırma Makalesi/Research Article

Öz

İletişim teknolojilerinin çağdaş yaşamın ayrılmaz parçası haline gelmesi, pek çok zorluğu da beraberinde getirmektedir. İletişim teknolojilerinin yaygın kullanımının ortaya çıkardığı en önemli zorluklardan biri phubbing (sosyotelizm) olgusudur. Bu terim, bir bireyin yüz yüze iletişim sırasında cep telefonlarına veya diğer elektronik cihazlara yüksek düzeyde ilgi göstererek başka bir kişiyi göz ardı ettiği ve ihmal ettiği bir durum olarak tanımlanabilmektedir. Bu çalışmanın amacı, son yıllarda popülerlik kazanan bu kavramın bibliyometrik analiz yöntemi uygulanarak bir kaynak haritasının çıkarılmasıdır. Bu çalışmada, Web of Science dijital veri tabanından elde edilen 345 çalışma bibliyometrik analiz yöntemi ve VOSviewer görüntüleme teknikleri kullanılarak analiz edilmiştir. Çalışmadan elde edilen verilere göre, bu kavrama ilişkin çalışmaların yayın sayısı, araştırma alanları, yazarların ilgisi ve ülkelerin eğilimi dikkate alındığında, phubbing fenomenine ilişkin çalışmaların son zamanlarda öne çıktığı elde edilen sonuçlar arasındadır.

Anahtar Kelimeler:

phubbing, akıllı telefon, bağımlılık, bibliyometrik analiz, VOSviewer

Abstract

The fact that communication technologies have become an integral part of contemporary life brings with it many challenges. One of the most important challenges posed by the widespread use of communication technologies is the phenomenon of phubbing (sociotelism). This term refers to a scenario where an individual disregards or overlooks another person during face-to-face communication by focusing excessively on mobile phones or other electronic devices. This study aims to construct a resource map for this concept, which has gained prominence in recent years, applying the bibliometric analysis method. In this study, 345 studies obtained from the Web of Science digital database are analyzed using the bibliometric analysis method and VOSviewer display techniques. According to the data obtained from the study, when the number of publications, research areas, authors' interest, and countries' tendency of the studies on this concept is taken into consideration, it is among the results obtained that the studies on the phubbing phenomenon have recently come to the fore.

Keywords:

phubbing, smartphone, addiction, bibliometric analysis, VOSviewer

Başvuru Tarihi: 15.08.2024

Yayına Kabul Tarihi: 09.12.2024

Karataş, İ., Karakoç, E., & Karataş, S. (2024). Dijital bağımlılığın sosyal bedeli: Phubbing (sosyotelizm)'in yayın eğilimleri, araştırma alanları ve kaynak haritası. *Kastamonu İletişim Araştırmaları Dergisi (KİAD)*, (13), 40-67. DOI: 10.56676/kiad.1533755

Giriş

Teknolojilerin gelişmesi ile sayısız yenilikler ortaya çıkmaktadır. Hayatımızın her alanında kullanılan akıllı cihazlar ise insan hayatının ayrılmaz bir parçası haline gelmektedir (Parmaksız, 2020, s. 366). Sosyal medyanın ortaya çıkışı, bireylerin dijital platformlar aracılığıyla her an içerik paylaşabilmesini ve iletişim kurabilmesini kolaylaştırmaktadır. Kullanıcıların paylaşım platformlarına sürekli erişilebilir olması ve dikkat çekici içerikleri merak etmesi bağımlılık gibi olumsuz etkileri de ortaya çıkarmaktadır.

Akıllı telefonların yaygınlaşması ve insanların her an sosyal medyaya erişim kolaylığının neden olduğu problemler, araştırmacıları akıllı telefon ve sosyal medya kullanımının olumsuz etkilerine yöneltmektedir (Tandon, Dhir, Talwar, Kaur ve Mäntymäki, 2022, s. 1). Akıllı telefon kullanımının olumsuz sonuçlarından biri de phubbingdir (Balta, Emirtekin, Kircaburun ve Griffiths, 2020, s. 628). Phubbing terimi son zamanlarda sosyal ortamda başka kişiyle ilgilenmek yerine dikkatini mobil cihaza odaklayarak onu görmezden gelme eylemini tanımlamak için ortaya çıkan terimdir. Bu terim Macquarie Dictionary tarafından yürütülen kampanyanın parçası olarak ortaya çıkmıştır (Uğur ve Koç, 2015, s. 1023). Sosyal etkileşim bağlamında phubber terimi, arkadaş(lar)ına shubbing (yok sayma) yapma eylemini başlatan bireyi tanımlamak için kullanılırken, phubbee ise shubbing davranışına maruz kalan kişiyi ifade etmek için kullanılmaktadır (Chotpitayasunondh ve Douglas, 2018, s. 1).

Phubbing terimi bireylere akıllı telefonlarıyla etkileşime girerken davranışlarını yansıtmaları için bir hatırlatma görevi görmektedir. Phubbing davranışına maruz kalan bireylerin çoğunluğu phubbingi olumsuz ya da sorunlu bir davranış olarak algılamasa da bağımlılık yapıcı ve rahatsız edici olabileceğini kabul etmektedir (Nazir ve Pişkin, 2016). Özellikle yüz yüze iletişimde, kişinin karşısındaki insanı yok sayması ve görmezden gelmesi ilişkilerde sorunlara yol açmakta ve sosyal bağların zayıflamasına da neden olabilmektedir.

Bireyler artık doğrudan iletişim kurmak yerine akıllı telefonlar aracılığıyla sosyal medyayla iletişim kurmayı tercih etmektedir (Afdal, Alizamar, Ifdil, Zadrian, Sukmawati, Zikra ve Syahputra, 2018, s. 270). Bu cihazların sık kullanımı birçok günlük rutini kolaylaştırmakla birlikte aynı zamanda kişilerarası iletişime zarar verip vermediği sorusunu da gündeme getirmektedir (Çizmecci, 2017). Akıllı telefonların aşırı kullanımı birçok bağımlılığa neden olabilmektedir. Bu bağlamda akıllı telefon bağımlılığı, çalışmanın temeli de olan phubbing ile ilişkilidir (Chatterjee, 2020). İnsanlar yüz yüze konuşmak yerine mesaj yoluyla iletişim kurmayı tercih etmekte ve bu da giderek artan bir sorun olan phubbing'e olan küresel çapta ilgiyi artırmaktadır (Uğur ve Koç, 2015, s. 1023). Phubbing ile ilgili literatürde bulguların yorumlanmasına yardımcı olabilecek çalışmalara ve literatürde bu boşluğu giderecek araştırmalara ihtiyaç olmaktadır (Al-Saggaf ve O'Donnell, 2019, s. 5). Çalışmada bu sorun göz önüne alınarak sosyal medyanın ortaya çıkışıyla birlikte artan phubbing olgusu incelenmektedir. Phubbing'in sosyal ve psikolojik etkilerini daha iyi anlamak, mevcut literatürdeki boşlukları tespit etmek ve gelecekteki araştırmalara rehberlik etmek için bibliyometrik analiz kullanılmaktadır.

İletişim Teknolojilerinin Gelişimi ve Phubbing Üzerine Kavramsal Bir Çerçeve

İletişim teknolojilerindeki hızlı gelişim, insanların yaşam tarzları üzerinde önemli etkiler yaratmaktadır. Akıllı telefonlar, etkileşimi artırdıkları ve iletişim engellerini ortadan kaldırarak dünyayı daha küçük hissettirdikleri için bu değişimi yönlendiren en önemli araçlardan biridir. Yeni teknolojiler, insanların birbirleriyle iletişim kurma biçimlerini kökten değiştirmektedir. Teknolojilerin hızla gelişmesiyle birlikte bu cihazlar artık sadece iletişim aracı olmaktan çıkarak bilgiye erişim ve eğlence gibi süreçlerde de merkezi bir rol oynar hale gelmektedir.

Yeni iletişim teknolojilerinin ortaya çıkması, bireylerin birbirleriyle sürekli iletişim halinde olma ihtiyacının artmasına neden olmaktadır. Bu olgu yüz yüze iletişimde de kendini göstermektedir. Akıllı telefonların yaygınlaşması ve tüm günlük işlerin bu cihazlar üzerinden gerçekleştirilebilmesi, kamuoyunun akıllı telefonlara olan ilgisini daha da artırmaktadır. Akıllı telefonlar aracılığıyla sürekli iletişim kurma ihtiyacı, anında yanıt alma ve yanıt verme beklentisi, günlük hayatı paylaşma arzusu ve paylaşımlar hakkında geri bildirim sağlama zorunluluğu ile birleştiğinde, kendi kendini devam ettiren bir döngüye neden olabilmektedir. Bu cihazların kontrolsüz ve yanlış kullanımı bağımlılıkla birlikte bir dizi olumsuz sonuca yol açabilmektedir. Bu teknolojilerin potansiyel olumsuz etkilerini göz önünde bulundurmak önem taşımaktadır.

Akıllı telefonlar, bilgisayarlardan mobil cihazlara aktarılan bir dizi bağımlılık davranışıyla giderek daha fazla ilişkilendirilmektedir. Ancak bilgisayarla ilgili bağımlılıkların aksine akıllı telefon bağımlılığı, masa başı faaliyetlerle sınırlı değildir ve her an ortaya çıkabilir, bireyleri günlük yaşamları boyunca etkileyebilir (Karadağ, Tosuntaş, Erzen, Duru, Bostan, Mızrak Şahin ve Babadağ, 2016). Akıllı telefonların birçok iletişim ve sosyal faydası olmasına rağmen sosyal ortamlarda kullanımları phubbing olarak bilinen olumsuz bir olguya yol açabilmektedir (Sun ve Samp, 2021, s. 1). Phubbing, cep telefonu kullanırken birisini kasıtlı olarak görmezden gelme eylemini tanımlamak için 2012 yılında ortaya atılmış bir terimdir. Sosyotelizm olarak da bilinen phubbing, bir kişinin sosyal etkileşime girmek yerine telefonuna odaklanarak yanındaki kişiyi görmezden geldiği bir davranış olarak dünya literatüründe yaygın olarak tartışılmaktadır (Parmaksız, 2020, s. 361). Bu olgu, akıllı telefonların doğası gereği birçok bağımlılıkla kesişen bir rahatsızlık olarak kabul edilmektedir (Karadağ ve diğerleri, 2015). Birçok kişi de phubbing davranışını olumsuz olarak görmese de bağımlılık yaptığını ve saldırgan davranışlar sergilenmesine neden olduğunu kabul etmektedir (Nazir ve Pişkin, 2016). Phubbingin olumsuz etkileri arasında ilişkilerde gerilim, çatışmaya yol açarken sosyal becerileri de zayıflatabilmektedir. Dikkat dağınıklığına neden olabileceği gibi karşı tarafla olan bağı da zedeleyebilmektedir.

Phubbing kavramı, yüz yüze iletişim bağlamında diğer kişiye değer verilmediği algısını yaratabilmektedir. Bu tür durumlar, ikili ilişkilerde uyumsuzluğa ve duygusal kopuşa yol açma potansiyeline sahiptir. Akıllı telefon bağımlılığı ile ilişkilendirilen phubbing davranışı, sürekli olarak cihazı görüntüleme ve hesap etkinliğini izleme arzusu ile pekiştirildiğinde yüz yüze iletişimden uzaklaşmaya neden olabilmektedir. Phubbing davranışı, evlilikler, işyerleri, ebeveyn ilişkileri ve yaşlı bireylerle arkadaşlıklar da dâhil olmak üzere çeşitli sosyal bağlamlarda yaygın bir durum haline gelmektedir. Bu bağlamda,

akıllı telefon bağımlılığı ile phubbing arasında anlamlı bir ilişkiden söz edilebilmektedir.

Uygunsuz akıllı telefon kullanımı ve davranışları ile ilişkisi nedeniyle phubbing, akıllı telefon bağımlılığıyla aynı özellikleri paylaşabilmektedir (Chotpitayasunondh ve Douglas, 2016, s. 10). Bu bağlamda phubbing (sosyotelizm), bireylerin sosyal medya, multimedya paylaşımları ve ilgili uygulamalar aracılığıyla varlıklarını gerçek dünyaya duyurma çabalarıyla iç içe olabilmektedir (Karadağ ve diğerleri, 2016). Bireylerin bu davranışları internet bağımlılığı, sosyal medya bağımlılığı, oyun bağımlılığı, depresyon ve nomofobi gibi çeşitli faktörler tarafından tetiklenebilmektedir (Afdal ve diğerleri, 2018, s. 272). Sosyal yaşam kalitesini etkileyen phubbing davranışı, Karadağ ve diğerleri (2016) tarafından önceki sanal bağımlılık türlerine göre daha sinsi ve tehlikeli sonuçlar doğuracağı öne sürülmektedir. Ciddi psikopatolojik ve sosyolojik sorunları önlemek için daha fazla araştırma yapılması gerektiği de belirtilmektedir.

Phubbing' in Sosyal Dinamikleri

Sosyal medya ve akıllı telefonların çok sık kullanıldığı günümüzde insanlar başkalarıyla bağlantı kurarken sorunlar yaşayabilmektedir. Karşısındaki bireyi yok sayarak telefonuna odaklanan bireylerde bağlantı kurma sorunu ortaya çıkabilmektedir. Teknolojik gelişmelere bağlı olarak iletişim araçlarında yaşanan değişiklikler, insanların tatmin olma, can sıkıntısını giderme, rahatlama hissini avuç içlerindeki araçlara kadar indirmektedir. İsteddiği her an akıllı telefona ulaşabilme güdüsü birçok doyum istediğini de tetiklemektedir. Phubbing akıllı telefon bağımlılığının bir belirtisi olarak görülebilir. Bu olguya neden olan başlıca faktörler arasında sosyal medya platformları gelmektedir. Bildirimlerin sürekli izlenmesi ve hesaplar üzerinde kontrol sağlama arzusu, bağımlılık davranışlarının gelişmesini hızlandırabilir. Teknolojideki büyüme ve akıllı telefonların yaygın kullanımının bir sonucu olarak phubbing davranışı, yalnızca sosyal bir mesele değil aynı zamanda psikolojik ve teknolojik boyutlarının araştırılmasını gerektiren çok yönlü bir olgudur.

Phubbing partnerle, arkadaşla, aile ortamında sosyal etkileşime girerken aynı anda mobil cihazla dikkatin dağılmasına neden olarak bir dizi olumsuz psikolojik ve sosyal sonuçla ilişkilendirilmektedir. Bu durum ilişkilerde güvensizlik ve kopukluk hissini yanı sıra sosyal becerilerin potansiyel olarak zayıflamasına da neden olmaktadır. Psikolojik açıdan bakıldığında phubbing davranışı, izolasyon ve dikkat eksikliği hissini besleyerek depresif semptomlara neden olabilmektedir. Ayrıca kişinin telefonunu sürekli kontrol etme isteği, kaygı ve stres seviyelerinin artmasına etken olabilmekte ve bireyin duygusal refahını olumsuz yönde etkileyebilmektedir.

Phubbing, teknoloji bağımlılığı ve sosyal etkileşimler arasındaki karmaşık ilişkiyi anlamak için önemli bir konudur. Bu davranışın altında yatan nedenleri ve etkileri anlamak daha sağlıklı sosyal etkileşimler kurmamıza yardımcı olabilmektedir. Phubbing davranışı ikili ilişkilerde, iş hayatında, sosyal ortamlarda beklentileri yok ederek davranış sapmasına yol açabilmektedir. Özellikle ikili görüşmelerde oluşan beklenti durumu, phubbing davranışı ile bozulmakta ve taraflar arasında iletişim kopukluğuna neden olabilmektedir. Karşısındaki kişiyle iletişim kurarken telefonuna odaklanma, telefonla konuşma, sosyal medya hesaplarını kontrol etmek bireyin önemsenmediği izlenimi oluşturmaktadır. Bu durum karşılıklı ilişkileri yıpratmakta ve sosyal uyumsuzluğa neden olabilmektedir.

Phubbing, romantik ilişkilerde güvensizlik ve tatminsizlik duygularına yol açma ve etkili iletişimi engelleme potansiyeline sahiptir. Phubbing yapan kişiler, karşı tarafın kendini değersiz hissetmesine neden olabilmekte ve hatta sosyal etkileşimlerin zayıflamasına neden olarak yalnızlık duygularını artırabilmektedir. Yalnızlığın yol açtığı psikolojik sorunlar sonucunda depresyon ve anksiyete ortaya çıkabilir. Teknolojik cihazlarından başlarını kaldırarak etraflarına bakabilenler, sosyal becerilerini geliştirmekte ilk adımı atmış olabilirler. Teknolojiden tamamen uzaklaşmak yerine onu hayatımıza entegre ederek dengeli bir şekilde kullanmak ise ayrıca önem taşımaktadır.

Gündelik yaşamda teknolojinin verimli kullanılması konusunda Parmaksız (2020, s. 366), çalışmasında erken eğitimin, sorunlu telefon kullanımının olumsuz etkilerini önlemeyeyardımcı olduğu, ebeveynlerin çocuklarının telefon kullanımını yönlendirmesinin önemli olduğu ve öğretmenlerin de bu konuda okullarda farkındalık yaratma faaliyetlerine katkıda bulunabileceğini ifade etmektedir. Çalışmada ayrıca yetişkinlerin de sorumlu telefon kullanımı konusunda örnek olması gerektiği vurgulanmaktadır. Phubbing davranışının olumsuz duygularla ilişkili olduğu ve sanal etkileşimlerin azaltılmasının sosyal yaşamı ve ruh sağlığını geliştirebileceği belirtilmektedir. Sonuç olarak, bireyler gerçek sosyal etkileşimleri tercih ederek sanal dünyada geçirdikleri zamanı azaltabildikleri bulgulanmaktadır.

Pandemi sürecinde ve sonrasında phubbing olgusu, artan akıllı telefon kullanımı ve sosyal etkileşimlerin kısıtlanmasıyla birlikte, araştırmacıların dikkatini daha da yoğunlaştıran bir konu haline gelmiştir. Özellikle 2019-2020 yıllarında başlayan ve tüm dünyayı etkisi altına alan COVID-19 salgını, bireyleri karantina ve sosyal mesafe gibi önlemlere uymaya zorlayarak, sosyal ilişkilerin yerini dijital platformlara bırakmasına neden olmuştur. Bu durum, phubbing davranışının sıklığını ve şiddetini artıran önemli bir faktör olarak öne çıkmaktadır.

Pandemi koşulları altında yaşanan maddi zorluklar, ruh sağlığı sorunları, virüs bulaşma korkusu gibi olumsuz psikolojik etkiler, bireyleri cep telefonlarına sığınarak rahatlama ve dikkat dağıtma arayışına itmiştir. Ayrıca, pandemiye ilişkin güncel gelişmeleri takip etme ihtiyacı da bu eğilimi güçlendiren bir diğer etken olmuştur. Polat ve Karasu (2022)'ye göre, pandemi sürecinde artan kaygı ve stres düzeyleri, bireylerin çevrelerindeki insanlarla kurdukları sosyal bağları zayıflatarak, phubbing davranışını benimsemelerine yol açmıştır.

Phubbing üzerine yapılan çalışmaların kapsamlı bir şekilde incelendiği bu araştırma, konuya ilişkin farkındalığı artırmayı ve toplumsal düzeyde önlemler alınmasına katkı sağlamayı amaçlamaktadır. Bu bağlamda, elde edilen bulgular ışığında, phubbingin nedenleri, sonuçları ve önlenmesi için alınabilecek tedbirler hakkında daha net bir anlayışa ulaşmak mümkün olacaktır.

Web of Science Bilim İndeks'inde Yer Alan 'Phubbing' ile İlgili Çalışmalar

Phubbing üzerine yapılan popüler araştırmalar ele alındığında, akıllı telefonlar ve sosyal medya ile ilişkili sorunlu davranışları eş zamanlı olarak inceleyen sınırlı sayıda çalışma bulunmaktadır (Balta ve diğerleri, 2020; Franchina, Vanden Abeele, Van Rooij, Lo Coco, ve De Marez, 2018; Tandon ve diğerleri, 2022). Phubbing davranışının temel

belirleyicileri cep telefonu bağımlılığı, SMS bağımlılığı, sosyal medya bağımlılığı ve internet bağımlılığıdır (Karadağ ve diğerleri, 2015). Phubbing davranışını etkileyen faktörler arasında fırsatları kaçırma korkusu, siber aylaklık ve sosyal medya bağımlılığı yer almaktadır (Isrofin ve Munawaroh, 2021). Chotpitayasunondh ve Douglas (2016), kadınların fırsatları kaçırma korkusu nedeniyle phubbing yapma olasılığının daha yüksek olduğunu ortaya koyarken, David ve Roberts (2017) ayrıca phubbing yaşayan bireylerin aynı zamanda sosyal dışlanma da yaşayabileceklerini bulgulamışlardır.

Partner phubbingi ise çiftlerin partnerlerinin ilgisini kaybetmelerinden dolayı rahatsız hissetmelerine neden olabilir. Bu durum kıskançlık duygularının artmasına (Krasnova, Abramova, Notter ve Baumann, 2016) ve ilişkideki memnuniyetin azalmasına (Roberts ve David, 2016) yol açabilir. Wang ve diğerlerine (2017) göre, yedi yıldan uzun süredir evli olan çiftler, yedi yıldan kısa süredir evli olanlara kıyasla ilişki memnuniyetsizliği ve depresyona daha yatkındır. Buna ek olarak, partner phubbing ilişki memnuniyetini ve depresyonu olumsuz etkilemektedir. Aynı zamanda, bir mobil cihaz kullanırken sohbet eden katılımcılar, daha az tanıdık bir çifte kıyasla birbirlerine karşı daha düşük empati seviyeleri bildirmektedir (Misra, Cheng, Genevie ve Yuan, 2016). Ayrıca, sürekli mesajlaşmanın, çatışma ve mesafenin olumsuz etkilerine odaklanarak çiftler arasında çatışmalara neden olduğu ortaya koyulmaktadır (Halpern ve Katz, 2017). Teknoloji kullanımı çatışmalar, düşük ilişki memnuniyeti, depresif belirtiler ve azalmış yaşam memnuniyeti ile bağlantılı olsa da (McDaniel ve Coyne, 2016) araştırmalar cep telefonu bağımlılığı ve phubbing'in depresyon ile pozitif ilişkili olduğunu göstermektedir (Ivanova, 2020).

Phubbing konulu çalışmalarda örneklem seçimi olarak patronların phubbingini araştıran Roberts ve David (2017), patron phubbinginin çalışan güveni ve katılımı üzerindeki etkilerini ele almıştır. Patronun phubbing'inin amir güvenini zayıflattığını ve çalışan katılımını azalttığını ortaya koymuşlardır. Radesky, Kistin, Zuckerman, Nitzberg, Gross, Kaplan-Sanoff ve Silverstein (2014), çalışmalarına bakıcıları da dâhil etmiş ve telefon kullanımının bakıcıların çocuklarla olan etkileşimlerini ve sosyal ilişkilerini zayıflattığını tespit etmişlerdir. Oduor ve diğerleri (2016), başkaları cep telefonlarıyla acil olmayan faaliyetlerde bulunduğu aile üyelerinin sınırlendiğini bulgularken, Moser ve diğerleri (2016) ise çocukların yemek zamanlarında cep telefonu kullanmalarının kabul edilebilir olduğunu öne sürmüşlerdir.

Web of Science veri tabanında “İletişim” (communication) alanında phubbing ile yapılan çalışmalar incelendiğinde Pancani, Gerosa, Gui, ve Riva (2020), ebeveynin phubbinginin çocuklar üzerindeki potansiyel etkisini ölçen çalışmada, ebeveyn phubbing algısı arttıkça çocukların ebeveynleriyle daha az bağlantılı hissettiklerini bulgulamışlardır. Denecker, De Marez, Ponnet, ve Abeele (2023) ise çocukların yanında ebeveynlerin akıllı telefon kullanım sıklığı ve süresinin, ebeveynlerin kaliteli zaman algıları ve zor çocuk davranışının bir göstergesi olan çocuk huzursuzluğu ile ilişkili olup olmadığını araştırmışlardır. Çalışmanın sonucunda ebeveynlerin akıllı telefon kullanımına ilişkin bir ilişki olmadığı ortaya koyulmuştur.

Kadylak (2020), kuşaklar arası aile phubbing beklentisi ihlalleri ile yaşlı yetişkinler arasında refah göstergeleri arasındaki ilişkileri araştıran bir çalışmada, 65 yaş ve üstü ABD

internet kullanıcılarından oluşan bir örneklemden (n = 679) veri elde etmiştir. Sonuçlar hem algılanan aile phubbing sıklığının hem de aile phubbing beklentisi ihlallerinin önemli ve iyi olma hali göstergeleriyle ters ilişkili olduğunu ortaya koymuştur. Yaşlı yetişkinlerin yüz yüze etkileşimler ve sosyal toplantılar sırasında cep telefonu kullanımına ilişkin algılarını araştıran başka bir çalışmada Kadylak, Makki, Francis, Cotten, Rikard ve Sah (2018), yaşlı yetişkinler, yüz yüze etkileşimler ve aile toplantıları sırasında genç aile üyeleri tarafından sergilenen cep telefonu davranışlarının uygun görgü ve davranış beklentilerini ihlal ettiğini bulgulamışlardır. Katılımcılar, özellikle yüz yüze etkileşimler sırasında cep telefonu kullanımını iletişim kalitesini bozucu, saldırgan ve nesiller arası iletişimi kısıtlayabilecek ve birliktelik duygularını engelleyebilecek potansiyel bir dikkatsizlik sinyali olarak gördüklerini bildirmişlerdir.

Winkelmann ve Geber (2022) ise genç yetişkinler (n= 105) ve yaşlı yetişkinler (n= 104) arasında kuşaklara özgü normatif algıları karşılaştırmak ve bu algılanan normların kuşaklar arası phubbing ile nasıl ilişkili olduğunu analiz etmek için çevrim içi bir anket gerçekleştirmişlerdir. Bulgular, cep telefonlarını sıklıkla kullanan genç bireylerin belirli bir derecede norm duyarlılığı sergilediğini açığa çıkarmıştır. Bu durum, yalnızca kendi kuşaklarıyla sınırlı kalmayan, aynı zamanda telefon kullanımlarını eski kuşaklarla etkileşimlerinde onların phubbing normlarıyla uyumlu hale getirmeye kadar uzanan kuşağa özgü normatif algılarıyla kanıtlanmıştır. Xie, Tang, Wu ve Shen (2024), ebeveyn phubbingini ele alan çalışmada, kardeşlerin ebeveyn phubbing'inin özdenetim üzerindeki etkilerini azaltıp azaltmadığını da incelemişlerdir. 670 ergen üzerinde yapılan çalışma, annenin phubbinginin, anne-ergen yakınlığı ve yalnızlığı aracılığıyla işleyerek özdenetim üzerinde hem doğrudan hem de dolaylı etkiler yarattığını göstermiştir. Bununla birlikte, babanın phubbingi, baba-ergen yakınlığı ve yalnızlığı yoluyla öz denetim üzerinde yalnızca sıralı bir dolaylı etkiye sahip olduğu ortaya çıkmıştır. Bu durum, anne ve babanın phubbinginin ergenlerin özdenetimi üzerinde farklı etkiler yarattığını göstermiştir. Leuppert ve Geber (2020), 218 akıllı telefon kullanıcısının katıldığı çevrim içi bir ankette, bireylerin phubbing davranışlarını, phubbing'in yaygınlığına ilişkin algılarıyla (tanımlayıcı norm) uyumlu hale getirdiklerini tespit etmişlerdir. Bununla birlikte, phubbingin sosyal olarak onaylanmadığı algısının (ihtiyati norm) davranışı etkilemediği de ortaya çıkmıştır.

Buttner, Gloster ve Greifeneder (2022), phubbing sıklığını incelemek için planlı davranış teorisi ve etkileşim değeri yaklaşımının teorik çerçevelerini kullanmışlardır. Araştırmacılar, 128 katılımcıyla bir anket gerçekleştirmiş ve ikili doğrusal karma model analizleri, phubbinge yönelik daha olumlu bir tutumun hem phubbing hem de phubbing sıklığındaki artışla ilişkili olduğunu bulgulamışlardır. Ayrıca, ekran paylaşım süresini (yani başka bir bireyin varlığında telefon kullanımı), telefon kullanımını, birlikte telefon kullanımını (yani başka bir bireyin yokluğunda telefon kullanımı) ve phubbingi ele almışlardır. Bulgular, sosyal etkileşime daha fazla değer veren bireylerin telefonlarını kullanma eğilimlerinin azaldığını, ancak bu durumun phubbingi kapsamadığı görülmüştür. Sosyal kabul görme eğilimi daha güçlü olan kişilerin birlikte telefon kullanma olasılığı artmakta olup bu durum genel telefon kullanımının dışında olduğu açığa çıkmıştır.

Kelly, Miller-Ott ve Duran (2019), iş arkadaşları arasındaki phubbing davranışını

incelerken, 404 katılımcıdan elde edilen nicel ve nitel verilere dayanarak, bireylerin çoğunluğunun bu davranışı kendilerini tehdit eden bir eylem (FTA) olarak görmediğini, ancak diğerlerinin bunu özellikle olumlu bir FTA olarak algıladığını ve çeşitli olumsuz duygular ortaya çıkardığını bulgulamışlardır. Lapierre ve Zhao (2022), kişinin partneri tarafından sorunlu akıllı telefon kullanımının, ilişki ve yaşam memnuniyetinin azalmasını en etkili belirleyicisi olduğunu ortaya çıkarmışlardır. Çalışmaya romantik ilişkileri olan 530 Kanadalı yetişkin katılmıştır. Katılımcıların yarısı kendi akıllı telefon kullanımları hakkında yanıt vermek üzere rastgele atanırken, diğer yarısı romantik partnerlerinin akıllı telefon kullanımı hakkında rapor vermek üzere atanmıştır. Bulgular, sorunlu akıllı telefon kullanımı ile kişisel ve kişilerarası sağlık arasındaki ilişkiyi aydınlatmıştır.

Grieve ve March (2020), phubbing davranışının yordayıcıları olarak narsisizm alt tiplerini incelerken, phubbing davranışlarıyla ilişkili daha önce tanımlanmış olumsuz sosyal sonuçlar ışığında, phubbing'in savunmasız narsisizme sahip bireyler için özellikle sorunlu olabileceği, ancak savunmasız narsisizmde yüksek olanların hayranlık ve koşullu öz-değer ihtiyaçlarını yönetmelerine yardımcı olabileceği sonucuna varmışlardır. Pesch, Todaro, Piper, Evans, Pasek, Golinkoff ve Hirsh-Pasek (2024) çalışmalarında, sosyal etkileşim sırasında yetişkinlerin telefon kullanımına ilişkin gözlemlerin farklı sosyal yargılar üzerindeki etkisini incelemiştir. Yetişkin katılımcılara (n= 331), bir masa etrafında tartışan dört konuşmacıyı gösteren 3 dakikalık bir video izletilmiştir. Konuşmacılardan biri toplantı sırasında aralıklı olarak (her biri 2-3 saniye olmak üzere beş kez) telefonuna bakarken diğer konuşmacılarla etkileşime girilmemiştir. Katılımcılardan, dikkat düzeyleri de dâhil olmak üzere dört konuşmacının özelliklerini değerlendirmeleri ve hem epistemolojik hem de kişilerarası açıdan güvenilirliklerini değerlendirmeleri istenmiştir. Ayrıca, katılımcılar kendi teknoloji kullanımları hakkında da bilgi vermişlerdir. Sonuçlar, katılımcıların telefon kullanıcılarına ilişkin değerlendirmelerinin, kişilerarası güven derecelendirmelerinin ve epistemik güvenin, özellikle kadın katılımcılar arasında, videodaki telefon kullanıcısı olmayan kişilere ilişkin değerlendirmelere kıyasla önemli ölçüde daha düşük olduğunu göstermiştir.

Arenz ve Schnauber-Stockman (2023), phubbing davranışının belirleyicilerini daha iyi anlamayı amaçlayan ve giderek büyüyen araştırma alanına sistematik bir genel bakış sağlamak amacıyla 79 çalışma ve 526 etki büyüklüğünü içeren bir meta-analitik inceleme gerçekleştirmişlerdir. Bunun sonucunda, phubbing davranışının 10 üst düzey yordayıcı kategorisi belirlenmiş ve sorunlu kullanım kalıpları en güçlü yordayıcılar olarak tanımlanmıştır. Vanden Abelee ve Postma-Nilsenova (2018) deneysel bir çalışmada, bir konuşma sırasında cep telefonuna bakma eyleminin bağlılık üzerinde gazeteye bakmaktan daha zararlı bir etkiye sahip olup olmadığını belirlemeye çalışmıştır. Bulgular, bir etkileşim sırasında cep telefonuna bakmanın, bir gazeteye bakmaktan daha zararlı olduğunu ortaya koymuştur. Ayrıca bir etkileşim sırasında cep telefonuna bakma eylemi, dinlerken sadece konuşmaya kıyasla bağlılık üzerinde daha zararlı bir etkiye sahip olduğu bulgulanmıştır. Bu bulgular, telefona bakmanın etkileşim partnerinde benzersiz ilişki değerlendirmeye yargılarına yol açtığını göstermiştir.

Lutz ve Knop (2020) deneylerinde (N= 402), akıllı telefon kullanımının etkilerini farklılaştırılmış bir şekilde araştırmak için beklenti ihlalleri teorisine başvurmuşlardır.

Bulgular, bir konuşmanın hem proaktif hem de reaktif olarak kesilmesinin, etkileşim ortağının algılanan dikkatinde ve nezaketinde bir azalmanın yanı sıra konuşmanın kalitesinde bir düşüşe neden olduğunu ortaya koymuştur. Hernandez-Guerra (2021), dijital yerliler olarak adlandırılan gençler için yüz yüze iletişim deneyiminin doğal olduğunu ileri sürmüşlerdir. Sonuç olarak, bu yaş grubu muhtemelen phubbing pratiğiyle en çok özdeşleşen nüfus kesimlerinden biridir. Ancak bu durum, diğer gruplarda olduğu gibi sadece bu gruba özgü değildir. Phubbing, insan gelişimi için elverişli bir iklimin oluşmasında temel bir unsur olarak kabul edilmektedir. Bu, amacı kişisel anlatısının derin anlamını anlamak olan ve bu amaçla göz teması kuran diğer kişiye yönelik tam bir dikkat tutumu olarak tanımlanmışlardır.

Caplan ve Courtright, 2023 yılında yaptıkları çalışmada mobil cihaz kullanımının ve sadece orada bulunmanın yüz yüze konuşmalar üzerindeki etkisini incelemişlerdir. Çalışmada, birlikte cihaz kullanımının ve tek başına cihaz mevcudiyetinin bir konuşma üzerindeki etkisine ilişkin mevcut araştırmaları çoğaltmak ve ilerletmek için deneysel bir tasarım kullanılmıştır. Bu çalışmada, kullanılmayan bir cihazın sadece varlığının bir konuşmayı bozma potansiyelini incelenmektedir. Çalışma, katılımcıların cep telefonunun bir konfederasyon tarafından kullanımına olumsuz tepkiler gösterdiğini ortaya koymaktadır. Son olarak Kelly, Duran, Miller-Ott (2022) tarafından yürütülen iki çalışmanın amacı, cep telefonlarının birlikte kullanımına yönelik ortak iletişimsel tepkileri ve konuşma ortaklarının bu iletişime yönelik tepkilerini ortaya koymaktadır. Ek olarak, çalışmalar bireylerin iletişimsel tepkilerini etkili olarak algılayıp algılamadıklarını tespit etmeye çalışmıştır. Çalışma 1, katılımcıların ortak yanıtlarını ve cep telefonu kullanan bireylerin bu yanıtlara tepkilerini belirlerken; çalışma 2'de araştırmacılar yeni bir örneklemeden elde edilen verilerin ikinci bir kodlamasını yapmış ve aynı yanıtlar ve tepkiler ölçülmüştür. En sık verilen yanıtlar; talepler, partnerin telefon kullanımına ilişkin sorular ve mizah kullanımı olmaktadır. Partnerden gelen en yaygın yanıtlar ise durmak, özür dilemek, telefon kullanımını gerekçelendirmek ve kullanmaya devam etmek olurken iletişimsel yanıtların doğrudanlığı ile yanıtların değerliliği arasında bir ilişki bulunamamıştır.

Yöntem

Bu çalışmada phubbing alanında yapılan çalışmalara ait verilerin kaynak haritası sunulması amaçlanmaktadır. Bu amaçla, kullanılan bibliyometrik analiz yöntemi; yayınlanmış dergi makaleleri ve ilgili alıntılar gibi büyük toplu bibliyografik veri kümeleri üzerinde araştırma yapılmasını sağladığı için kullanılmaktadır (Andersen, 2018, s. 4). Bu yöntemler, genellikle niteliksel olan ve kişisel yargıya dayanan geleneksel anlatıya dayalı literatür taramalarını (Liu, Yin, Liu ve Dunford, 2015) ve yazar, kuruluş, anahtar kelimeler de dahil olmak üzere ek veri istatistikleri sunmaktadır (Xu, Chen, Jia, Brown, Gong ve Xu, 2018, s. 6). Bu çalışma, phubbing (sosyotelizm) sanal bağımlılığı üzerine bir literatür analizi sunmaktadır. Web of Science dijital veri tabanından elde edilen veriler, yıllara göre konuyla ilgili yayın sayılarını, en çok çalışma yapılan ülkeleri, çalışma alanlarını, atıf haritasını ve indekslere göre çalışma sayılarını içermektedir. Çalışmalarda ortak anahtar kelime analizi, yazar analizi, ülke analizi, atıf ağı analizi ve ortak yazar analizinin yanı sıra ortak yazar ülke analizi yapmak için ise VOSviewer programı kullanılmaktadır. Bu veriler kullanılarak aşağıdaki araştırma sorularına cevap aranmaktadır:

1. Web of Science veri tabanında phubbing üzerine yapılan en önemli çalışmaların ana temaları ve bulguları nelerdir?
2. Phubbing üzerine yapılan bilimsel çalışmaların zamansal dağılımı nasıldır?
3. Hangi yazarlar ve ülkeler bu alanda en büyük etkiye sahiptir?
4. Phubbing üzerine yapılan çalışmaların atıf analizlerinin dağılımı nasıldır?
5. Phubbing üzerine yapılan çalışmaların yazar ve ülke ağ haritalarının yapılandırılması nasıldır?

Verilerin İşlenmesi ve Kullanılan Araçlar

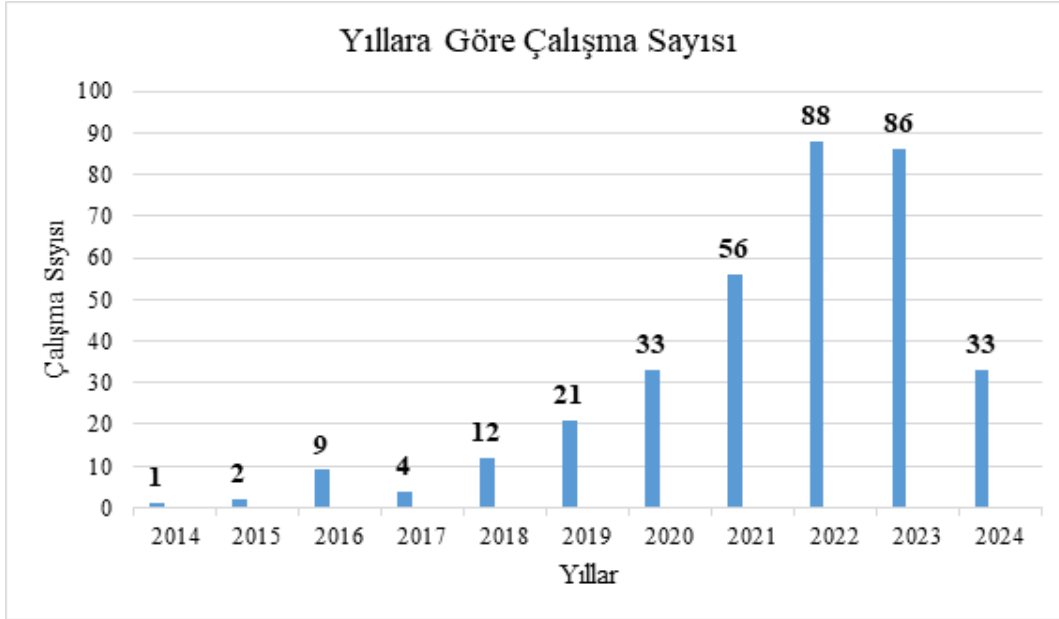
Çalışmada bibliyometrik çalışmada en yaygın kullanılan ve kabul edilen veri kaynağı Web of Science dijital veri tabanı kullanılmaktadır. Nesnelere arasındaki benzerlikleri görselleştirmek için yeni bir yöntem sunulmaktadır. Dergiler tek bir geniş alanda benzersiz bir şekilde sınıflandırılırken, Science Citation Index' te birden fazla konu kategorisi altında sınıflandırılabilirler (Leydesdorf ve Rafols, 2009, s. 349). Web of Science veya Scopus gibi standart alıntı veritabanları, bilim alanlarındaki bilimsel çıktılarının çoğunu kapsar ve yayınlar öncelikle uluslararası, İngilizce dergilerde yer alır (Tunger ve Eulerich, 2018). Bibliyometrik haritalama için kullanılan çoğu bilgisayar programının aksine VOSviewer, bibliyometrik haritaların grafiksel temsiline özel önem verir (Van Eck ve Waltman, 2009). VOS' un amacı, nesnelere herhangi bir nesne çifti arasındaki mesafenin benzerliklerini mümkün olduğunca doğru yansıtmak şeklinde yerleştirildiği düşük boyutlu bir görselleştirme sağlamaktır (Van Eck ve Waltman, 2007). VOSviewer ayrıca, bir bilimsel literatürden çıkarılan önemli terimlerin birlikte oluşum ağlarını oluşturmak ve görselleştirmek için kullanılabilir metin madenciliği işlevselliği de sunmaktadır (VOSviewer). Bu çalışmada Web of Science veri tabanından ulaşılan 345 çalışmanın bibliyometrik verileri, VOSviewer 1.6.19 analiz programı kullanılarak haritalanmaktadır. VOSviewer programı ile phubbing bağımlılık türü ilgili çalışma yapan yazarlar, ülkeler, üniversiteler arası atıf analizi, anahtar kelime analizi gibi analizler yapılmaktadır. Çalışmanın dâhil edilme kriterleri şu şekildedir:

- Bir çalışma türü olarak makale ve diğer türlerde yapılan çalışmalar,
- 2014-2024 yılları arasında yapılan çalışmalar,
- Web of Science'da "phubbing" kelimesi taratılarak konuyla ilgili yapılan çalışmalar,
- WoS'da yer alan tüm çalışmalardır.

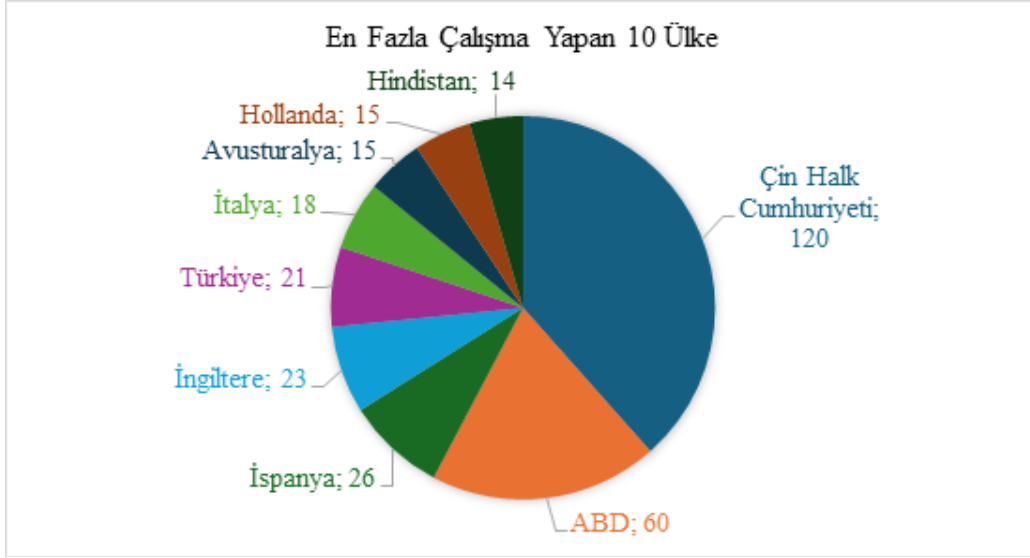
Bulgular ve Yorum

Bu bölümde 07.07.2024 tarihinde Web of Science dijital veri tabanından 2014-2024 tarihleri arasında phubbing anahtar kelimeleri içeren 345 çalışma bibliyometrik çözümlemeyle analiz edilmektedir.

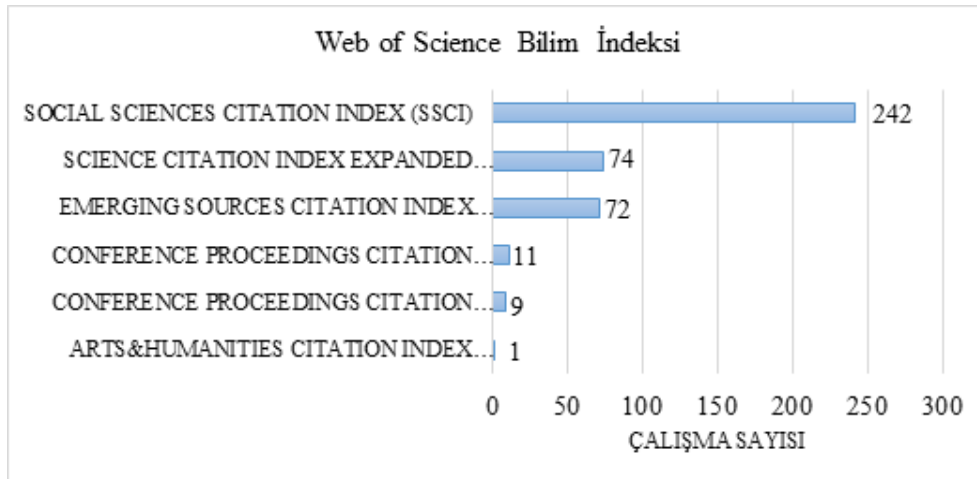
Tablo-1: Yıllara Göre Yapılan Çalışma Sayısı Eğilimleri (2024 yılında 07.07.2024 tarihine kadar olan çalışmalar incelenmiştir.)

Tablo 1, 2014'te tek bir çalışma ile başlayan bu ilginin, özellikle son yıllarda önemli bir artış gösterdiğine dikkat çekmektedir. 2022 yılında yapılan 88 çalışma ile zirveye ulaşan bu trend, phubbingin günümüz toplumlarında önemli bir sorun olarak kabul edildiğini ve bu konuya yönelik akademik ilginin giderek arttığını göstermektedir. Bu artışın temel nedenleri arasında akıllı telefon kullanımının yaygınlaşması, sosyal medya bağımlılığı ve bireyler arası ilişkilerdeki değişimler sayılabilir. Bu çalışmalar, phubbingin bireyler ve toplum üzerindeki olumsuz etkilerini daha iyi anlamamıza ve bu sorunun çözümü için etkili stratejiler geliştirmemize yardımcı olacaktır.

Tablo-2: Phubbing Hakkında En Fazla Çalışma Yapan 10 Ülke

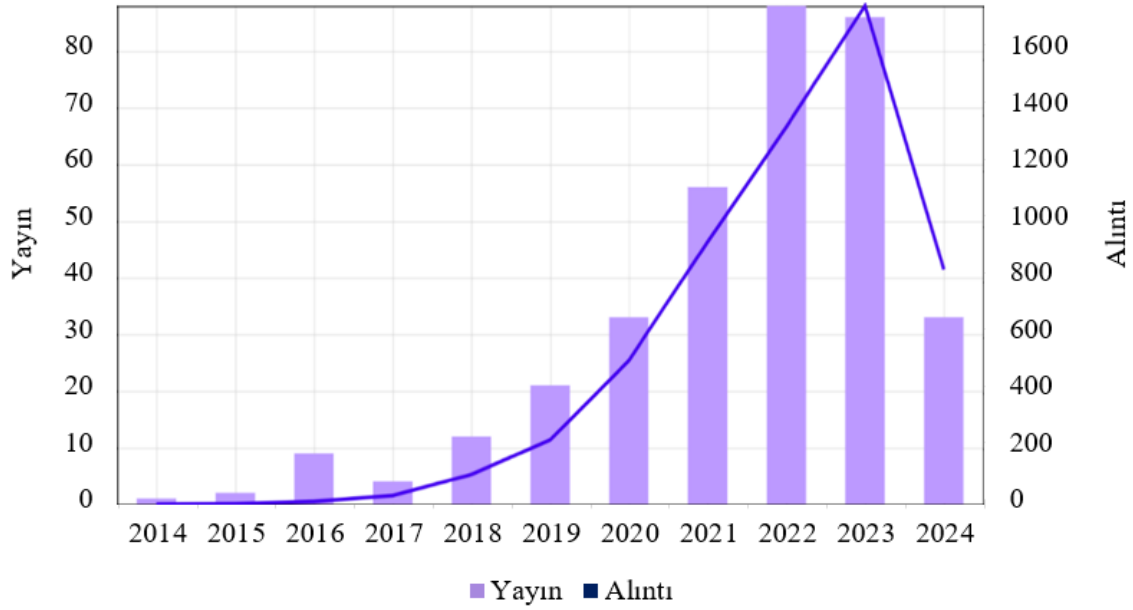
Tablo 2’de sunulan verilere göre, phubbing olgusu üzerine yapılan akademik çalışmaların büyük bir kısmı Çin Halk Cumhuriyeti tarafından gerçekleştirilmektedir. Bu durum, Çinli araştırmacıların söz konusu davranışın sosyal ve psikolojik etkilerine duydukları ilgiyi ve bu alandaki bilgi boşluklarını doldurma çabalarını göstermektedir. Çin’i takip eden ABD, 60 adet akademik çalışma ile ikinci sırada yer almaktadır. Hindistan, Hollanda, Avustralya, İtalya, Türkiye, İngiltere ve İspanya gibi diğer ülkelerde de phubbing üzerine sınırlı sayıda çalışmalar bulunmakla birlikte, bu ülkelerdeki araştırma yoğunluğu Çin ve ABD ile kıyaslandığında oldukça düşüktür. Elde edilen bulgular, phubbing olgusunun özellikle Asya ülkelerinde daha fazla ilgi gördüğünü ve bu alanda daha kapsamlı araştırmalara ihtiyaç duyulduğunu ortaya koymaktadır.

Tablo-3: Phubbing Hakkında Yapılan Çalışmaların Web of Science Bilim İndeksinde Dağılımı

Bu çalışmada WEB of Science veri tabanında “Phubbing” anahtar kelimesi ile yapılan aramada 345 çalışmaya ulaşılmaktadır. Araştırmaya Social Sciences Citation Index (SSCI) n=242, Emerging Sources Citation Index (ESCI) n=72, Science Citation

Index Expanded (SCI-EXPANDED) n=74, Conference Proceedings Citation Index-Social Science&Humanities (CPCI-SSH) n=9, Conference Proceedings Citation Index-Science (CPCI-S) n=11, Arts&Humanities Citation Index (A&HCI) n=1 indekslerinde taranan 345 eserin tamamı örneklem içine alınmaktadır. Tablo 3’de 409 çalışmanın görünmesinin nedeni, tek bir yayının Web of Science veri tabanında birden fazla dizinde aranabilmesi ve bunun sonucunda bazı yayınların birden fazla kez listelenebilmesidir. Web of Science veri tabanındaki phubbing çalışmalarına ilişkin ham veri 345’tir.

Tablo-4: Phubbing Hakkında Yapılan Çalışmaların Yıllara Göre Yayın Eğilimi ve Atıf Sayıları

Tablo 4’te yer alan verilere bakıldığında phubbing konusunda yapılan yayınların 2014 yılından başlayarak 2024 yılına kadar (2024 yılı ilk 6 aylık periyot) düzenli bir artış gösterdiği görülmektedir. Yapılan çalışmaların artışına paralel olarak atıf sayılarının da arttığı anlaşılmaktadır. Konu hakkında en fazla yayın 2022 yılında (88 çalışma) yapılmış ve bu çalışmalar 1358 atıf almıştır. 2023 yılı ise Web of Science veri tabanında yer alan konu hakkında çalışmaların en fazla atıf aldığı (1794 atıf) yıl olduğu görülmektedir. Web of Science Kategorisinde phubbing hakkında 2014 yılından bu yana yapılan 345 çalışma toplam 5849 atıf almaktadır. En çok atıf alan yayın James Roberts ve David Meredith’in “My Life Has Become A Major Distraction From My Cell Phone: Partner Phubbing and Relationship Satisfaction Among Romantic Partners” başlıklı çalışmasıdır. Araştırma 2016 yılında yayımlanmakta ve toplam 380 atıf sayısına ulaşmaktadır.

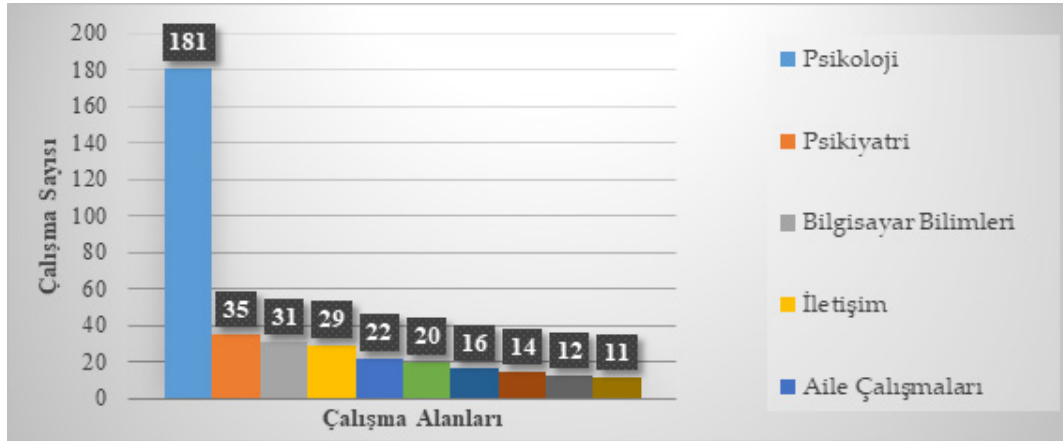
Yapılan bilimsel çalışmalar, phubbing davranışının 2014 yılından itibaren düzenli bir artış gösterdiğini ve bu konuya olan ilginin giderek arttığını ortaya koymaktadır.

Phubbing davranışının yaygınlaşmasında teknolojik ve sosyolojik birçok faktör etkili olmaktadır. Teknolojik açıdan bakıldığında, akıllı telefonların sürekli gelişimi ve sosyal medya platformlarının sunduğu cazip içerikler, insanların bu cihazlara olan bağımlılığını artırarak phubbing davranışını tetiklemektedir. Sosyal medya algoritmaları,

kullanıcıların dikkatini sürekli olarak canlı tutmak amacıyla kişiselleştirilmiş içerikler sunarak, bireyleri sanal dünyaya bağlamaktadır. Ayrıca, sosyal medya uygulamalarından gelen sürekli bildirimler, insanların telefonlarını kontrol etme dürtüsünü artırarak phubbing davranışını daha da güçlendirmektedir (Yam ve İlhan, 2020, s.6-7)

Sosyolojik nedenler arasında ise modern yaşamın hızlı temposu, artan rekabet ve sosyal izolasyon endişesi sayılabilir. İnsanlar, sosyal medyada başkalarının mutlu ve başarılı hayatlarını görerek, kendi hayatlarıyla kıyaslama yapma eğilimindedirler. Bu durum, bireylerde yetersizlik ve yalnızlık duygularını tetikleyerek, sanal dünyaya sığınma ihtiyacını artırmaktadır. Ayrıca, sosyal medyada sürekli olarak yeni içerikler ve etkileşimler arayışı, insanların dikkat sürelerinin kısalmasına ve anlık tatmin arayışına girmesine neden olmaktadır. Bu da sosyal etkileşimler sırasında telefonlara bakma gibi davranışları kolaylaştırmaktadır (Yam ve İlhan, 2020, s.7-8)

Tablo-5: Çalışmaların Web of Science Kategorilerine Göre Araştırma Alanları Dağılımı

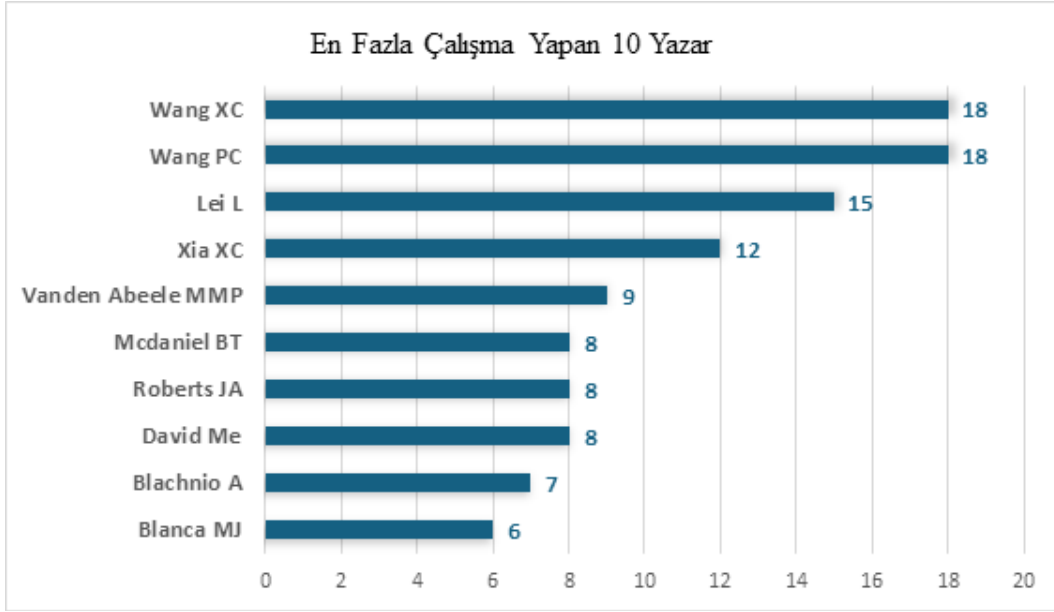
WoS veri tabanından alınan kategorik dağılıma bakıldığında phubbing özelinde en fazla çalışmanın Psikoloji alanında yapıldığı görülmektedir. Onu 35 çalışma ile Psikiyatri ve 31 çalışma ile Bilgisayar Bilimleri alanı takip etmektedir. Phubbing hakkında İletişim alanında 29 çalışma yapıldığı da çıkan sonuçlar arasındadır.

En fazla çalışmanın yapıldığı alan psikolojidir. Bu durum, phubbingin bireysel psikolojik süreçler üzerindeki etkilerinin (örneğin, dikkat dağınıklığı, sosyal kaygı, ruh hali) derinlemesine incelenmek istenmesinden kaynaklanmaktadır. Psikiyatri alanındaki çalışmalar ise phubbingin daha ciddi psikiyatrik rahatsızlıklarla (örneğin, depresyon, anksiyete bozuklukları) olan ilişkisini irdelemeye yönelik araştırmaları içermektedir. Bilgisayar bilimleri alandaki çalışmalar, phubbing davranışını tetikleyen teknolojik faktörleri ve bu davranışın önlenmesi için geliştirilebilecek teknolojik çözümlere odaklanmaktadır. İletişim alanındaki çalışmalar ise phubbingin kişilerarası iletişim üzerindeki etkilerini ve bu durumun ilişkilerdeki kalitesini nasıl etkilediğini incelemektedir. Aile çalışmaları alanında yapılan araştırmalar, phubbingin aile içi iletişimi ve aile ilişkilerini nasıl etkilediğini ve özellikle çocukların ve ergenlerin bu durumdan nasıl etkilendiğini araştırmaktadır.

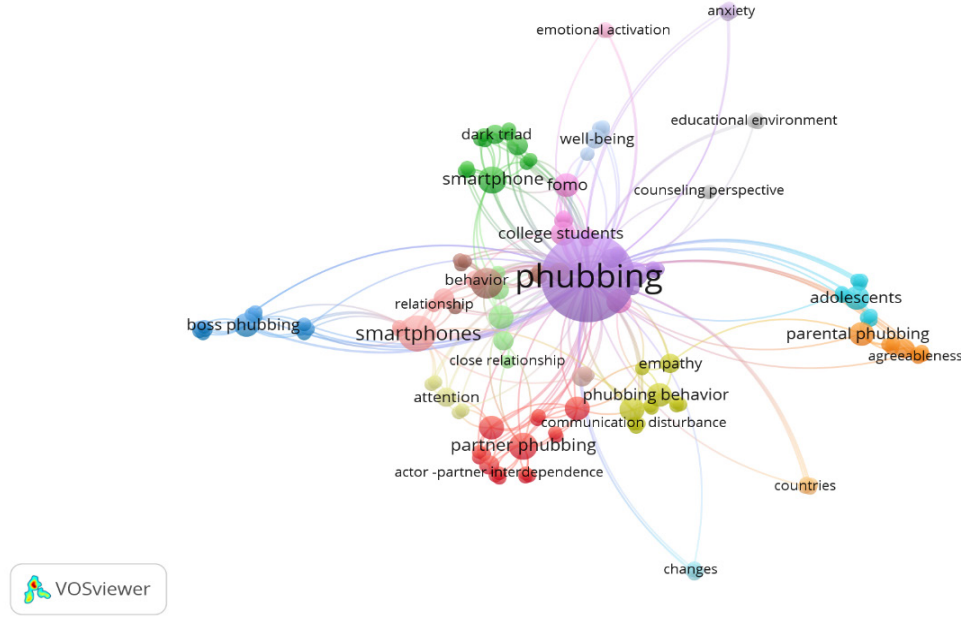
Bu grafik, phubbingin çok yönlü bir sorun olduğunu ve farklı disiplinlerden araştırmacıların bu konuya ilgi gösterdiğini ortaya koymaktadır. Psikoloji ve psikiyatri

alanlarındaki yoğunlaşma, phubbingin bireysel ve toplumsal sağlık üzerindeki olumsuz etkilerinin altını çizerken, bilgisayar bilimleri ve iletişim alanlarındaki çalışmalar ise bu sorunun çözümü için teknolojik ve iletişimsel yaklaşımların önemini vurgulamaktadır. Aile çalışmaları alanındaki çalışmalar ise phubbingin aile yapısı üzerindeki etkilerini ve bu konuda ailelere yönelik yapılabilecek müdahaleleri ortaya koymaktadır.

Tablo-6: Phubbing Hakkında En Fazla Çalışma Yapan 10 Yazar

Tablo, Web of Science veri tabanında phubbing konusunda en fazla yayın yapan 10 yazarı göstermektedir. Buna göre Wang Pengcheng ve Xingchao Wang 18 yayın ile en fazla yayın yapan yazarlar arasında yer almaktadır. Onları 15 yayın ile Lei Li, 12 yayın ile Xiaochun Xie ve 9 yayın ile Mariek Vanden Abeele takip etmektedir. Elde edilen veriler ışığında phubbing hakkında 120 çalışma yapan Çin Halk Cumhuriyeti (Bkz. Tablo 1) doğal olarak konu hakkında en fazla çalışma yapan ilk 4 yazarı bünyesinde barındırmaktadır. Phubbing hakkında en fazla yayının Çin asıllı araştırmacılar tarafından yapıldığı görülmektedir.

Şekil-1: VOSviewer Görüntüleme Teknikleri Aracılığıyla Anahtar Sözcük Analizi (Co-occurrence of All Keywords)

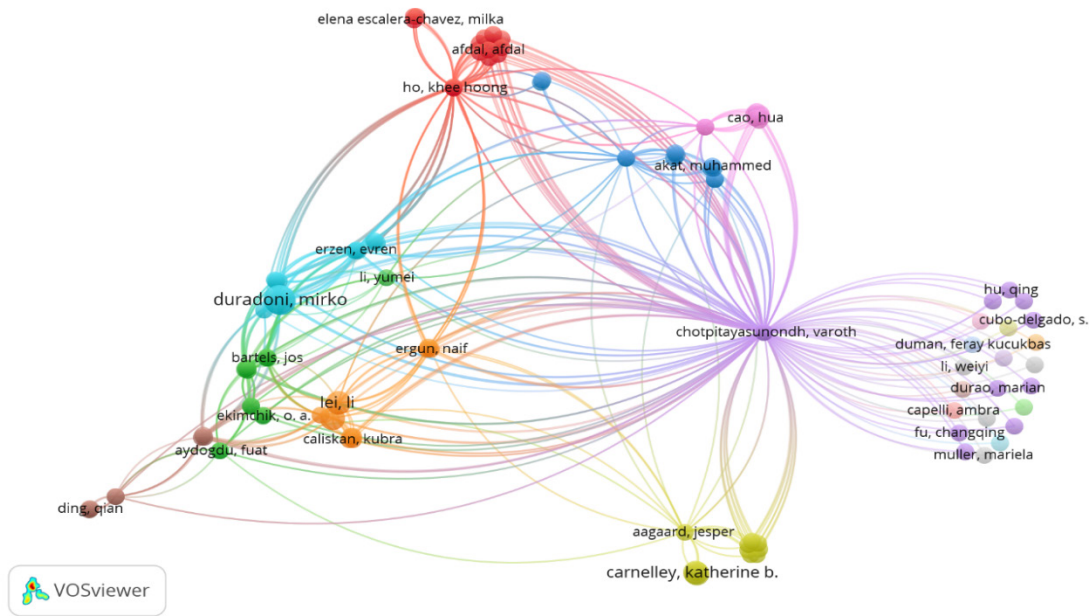
VOSviewer görüntüleme teknikleri kullanılarak phubbing ile ilgili çalışmalarda anahtar kelime haritası ele alındığında toplam 1 anahtar kelimenin minimum tekrarlanma sayısı 143 olarak tespit edilmiştir.

Bibliyometrik analizde “VOSviewer” aracılığıyla elde edilen anahtar sözcük analizi çalışmalardaki anahtar sözcüklerin incelenmesidir. Phubbing, smartphones, addiction, smartphone, boss phubbing, partner phubbing en çok kullanılan anahtar kelimeler arasındadır. 143 kelimenin 20 kümesi, 419 bağlantısı, 461 toplam bağlantı gücü bulunmaktadır. En çok kullanılan phubbing kelimesinin 5 kümesi, 116 bağlantısı, 154 toplam bağlantı gücü bulunmaktadır. Phubbing anahtar kelimesinin 41 kez çalışmalarda kullanıldığı bulgulanmaktadır. Phubbing kelimesi en çok 2021 yılında, smartphones kelimesi 2019 yılında, addiction kelimesi 2020 yılında, smartphone kelimesi 2021 yılında kullanılmaktadır.

Anahtar kelimeler, bilimsel bir araştırma makalesinde konuyu en iyi tanımlayan kelime veya kelime gruplarıdır. Şekil 1, phubbing üzerine yapılan çalışmalarda hangi konulara daha çok odaklanıldığını, farklı kavramlar arasındaki ilişkileri ve bu alandaki genel araştırma trendlerini görselleştirerek bize önemli bilgiler sunmaktadır. Bu doğrultuda görülecek olursa phubbing kelimesinin tam merkezde yer aldığı ve birçok farklı kavramla bağlantılı olduğu görülmektedir. Bu durum phubbingin sadece teknoloji değil, aynı zamanda psikoloji, sosyoloji ve iletişim gibi farklı disiplinlerle ilişkili olduğunu ifade etmektedir. “College students” (üniversite öğrencileri), “adolescents” (ergenler), “parental phubbing” (ebeveynlerin phubbing yapması) gibi kelimeler, phubbingin farklı yaş grupları ve sosyal ortamlarda incelendiğini göstermektedir. Diğer taraftan “anxiety” (kaygı), “emotional activation” (duygusal aktivasyon), well-being” (refah) gibi kelimeler,

phubbing üzerine yapılan çalışmalarda bireylerin psikolojik durumları üzerinde etkilerinin incelendiğini göstermektedir. “Smartphones” (akıllı telefonlar), “smartphone FOMO” (akıllı telefondan korku) gibi kümelenen kelimeler, phubbingin temel nedenlerinden biri olarak teknolojinin önemini vurgulayan çalışmaların varlığını işaret etmektedir.

Görselde bazı kelimelerin daha büyük kümeler oluşturduğu görülmektedir. Bu durum, bahse konu olan kelimelerin sıklıkla beraber kullanıldığını gösterir. Örneğin, phubbing ile “relationship” ve communication disturbance” kelimelerinin sıklıkla birlikte kullanılması, phubbingin ilişkiler üzerindeki olumsuz etkilerinin önemli bir araştırma konusu olduğunu göstermektedir.

Şekil-2: VOSviewer Görüntüleme Teknikleri Aracılığıyla Yazarların Atıf Ağ Analizi (Citation of Authors)

VOSviewer görüntüleme tekniği kullanılarak phubbing konusunda çalışan yazarların atıf ağ analizi ele alındığında 1 yayın 1 atıf kriteri sınırlandırılmasıyla 119 yazar arasında bağlantı bulunmaktadır. En çok bağlantı bulunan yazarlar arasında *Chotpitayasunondh, Varoth* (en çok 2016 yılı atıf) ve *Douglas, Karen, M.* 1 yayın 374 atıf ve 104 bağlantı gücü bulunmaktadır. Bu durum, bu yazarların phubbing konusunda öncü çalışmalar yaptığını ve alanın gelişimine önemli katkılar sunduğunu göstermektedir.

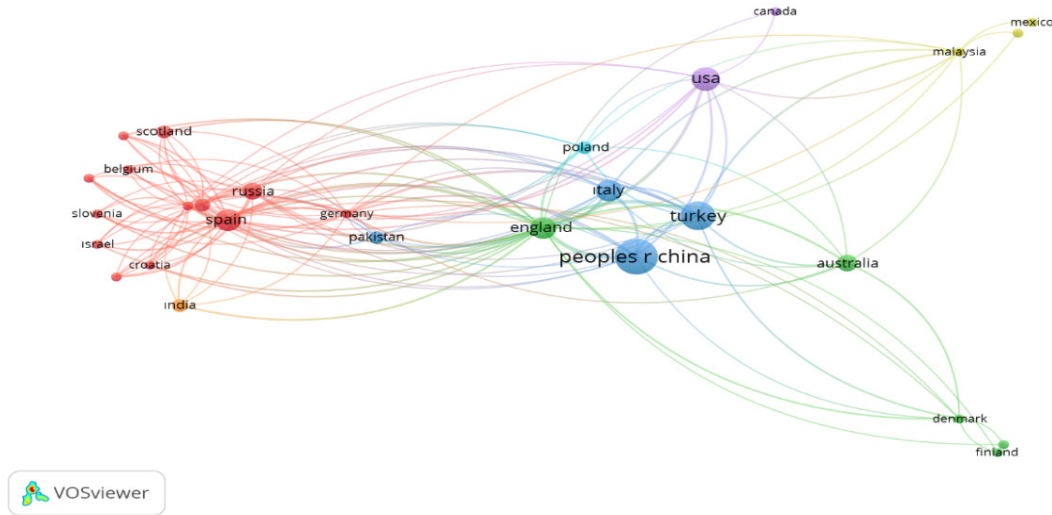
Türkiye’de phubbing konusunda araştırma yapan yazarların atıf ağı analizi incelendiğinde, Erzen, Odacı ve Yeniceri (2021) “*Phubbing: Which Personality Traits Are Prone to Phubbing?*” adlı çalışmada 27 atıf, 22 toplam bağlantı gücü tespit edilmiştir. Çalışmada 545 üniversite öğrencisi ile anket yapılarak beş büyük kişilik envanteri ve phubbing ölçeği kullanılarak, katılımcıların gelir düzeyi yüksek, günlük internete erişimi olan ve sosyal medya kullanıcılarından oluşan bireylerden oluştuğu görülmüştür.

VOSviewer yazar atıf kümesinde yer alan Türk yazarlardan Ergün, Gökse ve Sakız (2020) ele aldığı “*Effects of Phubbing: Relationships With Psychodemographic Variables*”

çalışmasında 41 atıf 9 bağlantı gücü bulunmaktadır. Çalışma, phubbing jenerik ölçeğini Türk dili ve kültürüne uyarlayarak, phubbing, phubbed olma ve anksiyete, depresyon, olumsuz benlik, somatizasyon, hostilite, yalnızlık, yaşam doyumu ve telefon kullanım süresi gibi çeşitli psikodemografik değişkenler arasındaki ilişkileri ele almaktadır. Akat, Arslan ve Hamarta (2023) ele aldığı “*Dark Triad Personality and Phubbing: The Mediator Role of Fomo*” adlı çalışmada 10 atıf 6 toplam bağlantı gücü aldığı görülmüştür. Çalışmada FOMO (Fear of Missing Out) olup biteni kaçırma korkusunun lisans öğrencileri arasında karanlık üçlü ve phubbing arasında aracı olup olmadığını incelenerek anlamlı bir ilişki bulunduğu vurgulanmaktadır.

Phubbing, psikoloji, iletişim bilimleri ve sosyoloji gibi disiplinler arası bir kesişim noktasında yer alan, günümüzün dijital çağında giderek önem kazanan bir sosyal olgudur. Özellikle pandemi sürecinde artan ekran başı süresiyle birlikte phubbing davranışına yönelik akademik ilgi de önemli ölçüde artmıştır. Bu durum, phubbingin bireysel ve toplumsal ilişkiler üzerindeki potansiyel olumsuz etkilerini daha iyi anlama ihtiyacını ortaya koymaktadır.

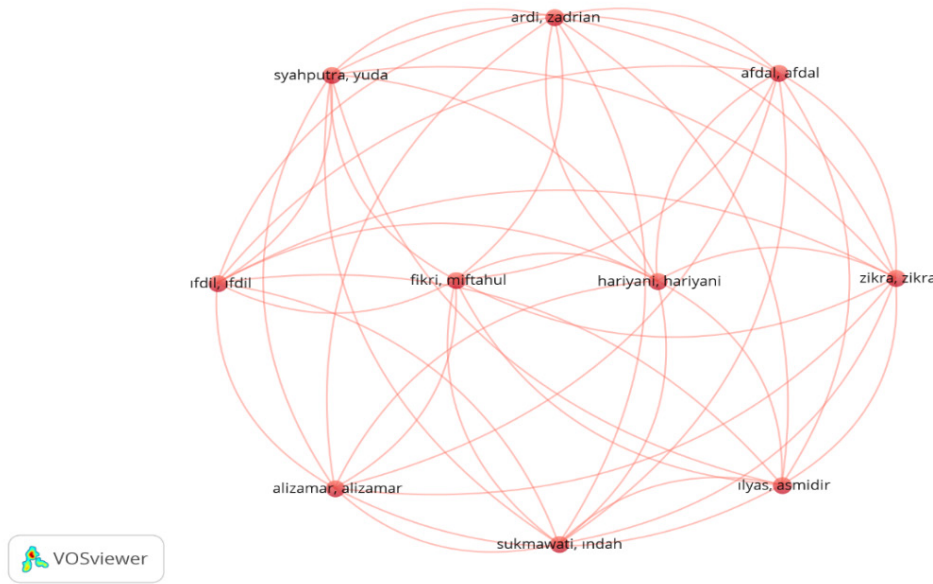
Atıf ağ analizleri, phubbing üzerine yapılan çalışmaların coğrafi dağılımını ve disiplinler arası etkileşimini ortaya koymaktadır. Bu analizler, phubbingin küresel çapta bir sorun olduğunu ve farklı kültürlerde farklı sosyal, kültürel ve teknolojik koşullar altında ortaya çıktığını göstermektedir. Bu durum, phubbingin evrensel bir olgu olmasına rağmen, farklı toplumsal bağlamlarda farklı şekillerde tezahür edebileceğini ve bu nedenle kültürel olarak duyarlı araştırmalara ihtiyaç olduğunu vurgulamaktadır.

Şekil-3: VOSviewer Görüntüleme Teknikleri Aracılığıyla Ülkelerin Atıf Ağ Analizi (Citation of Countries)

Phubbing konusunda çalışma yapan ülkelerin VOSviewer aracılığıyla atıf ağ haritasına bakıldığında, en az 1 atıf ve 1 yayın kriteri sınırlamasıyla 31 ülke 30 katılım olduğu görülmektedir. 7 küme 142 bağlantı ve 248 toplam bağlantı gücü bulunan haritada en çok atıf alan ülke İngiltere: 5 doküman, 398 atıf, 86 toplam bağlantı gücüyle

ilk sırada yer almaktadır. Daha sonra İspanya: 5 doküman, 37 atıf, 47 toplam bağlantı gücü; Türkiye: 9 doküman, 104 atıf, 38 toplam bağlantı gücü; Çin: 14 doküman, 140 atıf, 34 toplam bağlantı gücü olan ülkelerdir. VOSviewer aracılığıyla elde edilen phubbing konulu çalışma yapan ülkelerin atıf ağı analizinde doküman sayısı ya da atıf sayısı ülkeleri ön plana çıkarmamaktadır. Bibliyometrik analizde önemli olan yayının diğer yayınlarla bağlantısını gösteren toplam bağlantı gücü oranıdır. İngiltere, İspanya ve Türkiye 2021 yılında atıf oranlarını yükseltirken, Çin 2022 yılında phubbing çalışma konusuyla atıf oranını ve toplam bağlantı gücünü yükseltmektedir. Son yıllarda atıf oranını yükselten Almanya (2023), 1 doküman, 2 atıf, 30 toplam bağlantı gücü olan ülkeler arasındadır.

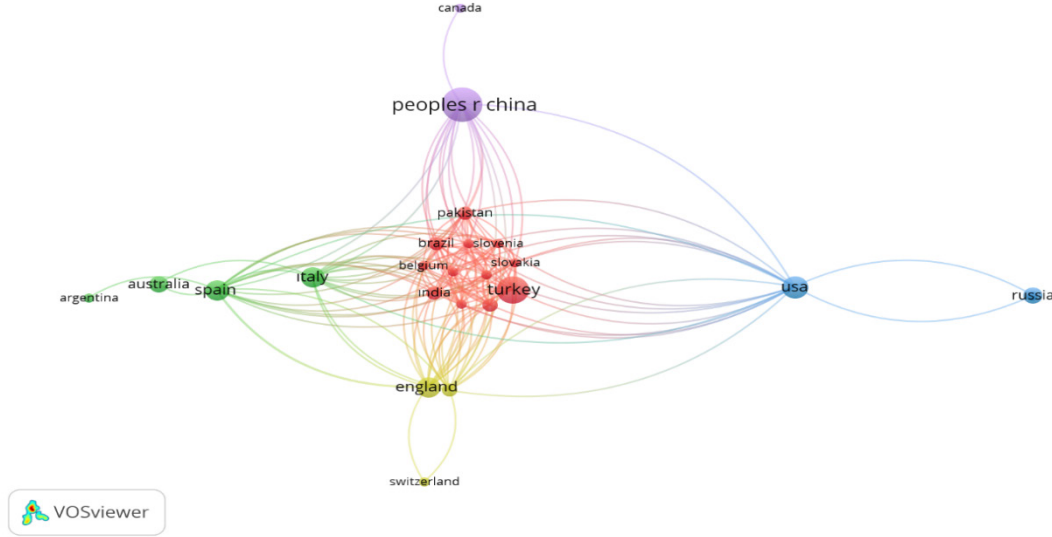

Şekil-4: VOSviewer Görüntüleme Teknikleri Aracılığıyla Ortak Yazar Analizi (Co-authorship of Authors)

Web of Science dijital veri tabanında phubbing kelimesi aratılarak elde edilen 345 çalışmanın VOSviewer aracılığıyla ortak yazar haritası incelenmektedir. En az 1 yazar 1 atıf kriteri ile sınırlandırılarak 143 yazardan 119'u arasında bağlantı tespit edilmiştir. *Afdal, Afdal; Alizamar, Alizamar; Ardi, Zadrian, Fikri, Miftahul; Hariyani, Hariyani; Sukrawati, Indah; Syahputra, Yuda; Zikra, Zikra; Ifdil, Ifdil ve İlyas, Asmidir* 1 doküman 1 atıf ve 9 toplam bağlantı gücüyle öne çıkan ilk yazarlardır. *Duradoni, Mirko ve Guazzini, Andrea* 3 doküman, 84 atıf ve 9 bağlantı gücüyle ortak yazar analizinde yer alan diğer yazarlar arasındadır. Görseldeki çizgi yoğunluğu, genel olarak araştırma ağının ne kadar sıkı olduğunu göstermektedir. Yoğun bir ağ, araştırmacılar arasında güçlü bir iş birliği olduğunu ve alanın hızlı bir şekilde geliştiğini vurgulamaktadır.

Chotpitayasunondh, Varoth ve Douglas, Karen, M. 1 doküman 374 atıf olsa da toplam bağlantı gücü 1 olduğu için ortak yazar haritasında alt sıralarda yer almaktadır. Bibliyometrik analiz VOSviewer haritası oluşturulurken yazarların atıf sayısının yüksek olması toplam bağlantı gücünün yüksek olacağı anlamına gelmemektedir. Toplam bağlantı gücü oluşurken sadece atıf sayısı değil, çalışma ve yazar ile ilgili diğer bağlantı türleri de hesaplanmaktadır. Makalenin yayınladığı derginin indeksi, yazar sayısı, çalışma yılı ve

ortak yazar ilişkileri toplam bağlantı gücünü etkilemektedir.

Şekil-5: VOSviewer Görüntüleme Teknikleri Aracılığıyla Ortak Yazar-Ülke Analizi (Co-authorship of Country)

VOSviewer aracılığıyla ortak yazar ülke analizi haritası incelendiğinde, bir ülkenin minimum belge sayısı 1 ve bir ülkenin minimum atıf sayısı 1 olarak sınırlandırıldığında 31 ülkeden 30'u arasında ilişki tespit edilmiştir. Analiz sonuçlarına göre İngiltere, ağdaki en güçlü düğüm olarak öne çıkmaktadır. 5 belge ve 398 atıfa sahip olan İngiltere, 20 farklı ülkeyle bağlantı kurarak görselin merkezinde yer almaktadır. İspanya ise 5 belge ve 37 atıfla ikinci sırada yer almasına rağmen, İngiltere ile benzer sayıda bağlantıya sahiptir. Bu durum, İspanyol araştırmacıların da alanda önemli bir etkiye sahip olduğunu ve özellikle İngiltere ile sıkı iş birlikleri içerisinde olduğunu göstermektedir.

Çin, 14 belge ve 140 atıfla ortak yazar-ülke analizi ağ haritasında büyük bir küme oluşturmaktadır. Yüksek belge sayısı, Çin'in bu alanda önemli bir araştırma üreticisi olduğunu göstermektedir. İskoçya, 2 dokümana rağmen 19 farklı ülkeyle bağlantı kurarak ağda önemli bir konuma sahiptir. ABD ise 6 belge ve 110 atıfla, ağ haritasında önemli bir konumda yer almaktadır.

Türkiye, 9 belge, 104 atıf ve 17 farklı bağlantı ile ağda önemli bir konuma sahiptir. Hindistan, Pakistan, Brezilya, Belçika, Çin, İtalya, İspanya, İngiltere ve ABD gibi önemli araştırma merkezleriyle bağlantı kurması, Türkiye'nin bu alandaki uluslararası iş birliklerinin geniş olduğunu göstermektedir. Bu bulgu, Türkiye'deki araştırmacıların uluslararası bilimsel toplulukla etkileşim içinde olduğunu ve küresel araştırmalara katkı sağladığını ortaya koymaktadır.

Sonuç ve Öneriler

Yeni iletişim teknolojilerinin ortaya çıkışı, insanların birbirleriyle etkileşim kurma biçimlerinde derin değişikliklere yol açmaktadır. Bu teknolojiler hızlı ve rahat iletişimi kolaylaştırırken sosyal ve psikolojik sorunlara da yol açabilmektedir. Phubbing

davranışının ortaya çıkışı, akıllı telefonların yaygın kullanımı ve sosyal medyaya katılımın artmasıyla ilişkilendirilebilir. İletişim, bilgi, eğlence ve boş zaman aktiviteleri için kullanılan platformlar, phubbing sorunu için gerekli koşulları yaratmaktadır. Bireylerin sürekli çevrim içi olma, içerik yayma ve sosyal medya hesaplarını kontrol etme eğilimi, yüz yüze iletişimden kaçınma eğilimine yol açmaktadır. Phubbing davranışında bireyler cep telefonlarına odaklanmakta ve fiziksel çevrelerini görmezden gelmektedir.

Bu çalışma, sanal dünyanın fenomen bağımlılık türlerinden birini temsil eden phubbing (sosyotelizm) üzerine yapılan çalışmaların dokümantasyonunu kapsamaktadır. Çalışmada, Web of Science veri tabanında phubbing terimi ile arama yapılarak elde edilen 345 çalışmanın analizi bibliyometrik bir yöntem kullanılarak incelenmektedir. Ülke, yazar ve atıf analizleri arasındaki bağlantı gücü, VOSviewer görüntüleme özellikleri kullanılarak haritalandırılmaktadır. Bu bibliyometrik analizin amacı, phubbing ile ilgili araştırma eğilimlerini, kaynak haritasını, en önemli çalışmaları ve yazarları belirlemektir. Elde edilen verilere göre, çalışmaların en çok 2022 (n= 88) ve 2023 (n= 86) yılında yapıldığı ve Çin'in en üretken yayıncı ülkeyi (n= 120) temsil ettiğini göstermektedir. Çin Halk Cumhuriyeti'nden sonra ABD (n= 60), İngiltere (n= 23) ve Türkiye (n= 21) gelmektedir. Ayrıca Wang, Pengcheng bu alanda en üretken yayın yapan yazardır (n= 18). Analize dâhil edilen 345 çalışmadan toplam 5849 atıf yapılmaktadır. En sık atıf yapılan yazarlar 380 atıfla Roberts, J.A. ve David, M.E. olmaktadır. Phubbing konusunda en fazla yayın yapan yazarlar arasında ise Lei, Li (n= 15), Xiaochun Xie (n= 12) ve Mariek Vanden Abeele (n= 9) gelmektedir. En çok araştırma psikoloji, psikiyatri, bilgisayar bilimi ve iletişim alanında yapılmaktadır. Phubbing konusunda en çok yayın kabul eden yayıncı Elsevier (n= 61), Springer Nature (n= 49), Sage (n= 34) ve Taylor&Francis (n= 27)'dir.

Araştırmaya göre, phubbing üzerine yapılan yayınların sayısı son yıllarda artış göstermektedir. Phubbing konusunda en çok atıf alan makaleler, phubbingin psikolojik etkilerine ve akıllı telefon bağımlılığı ile ilişkisine odaklanmaktadır. Phubbing ile ilgili en sık kullanılan anahtar kelimeler arasında “phubbing”, “akıllı telefon” ve “bağımlılık” gelmektedir. Çalışmada, phubbing konusunda en fazla yayın yapan araştırmalar Çin asıllı araştırmalar olduğu tespit edilmektedir. Makale türü (304) en çok kullanılan belge türü olurken, Social Sciences Citation Index (SSCI) (n= 242) phubbing çalışmalarında en çok kullanılan indekslerden biri olduğu ortaya koyulmaktadır.

Bu çalışma, bibliyometrik ağ analizi ile phubbing literatürünü kümeleyerek güncel veriler sunmaktadır. Çalışma, Web of Science veri tabanındaki ilgili tüm çalışmaları ele alarak bu konuda ileride çalışma yapacak araştırmacılar için kapsamlı bir literatür kaynağı sunmaktadır. Çalışmada sunulan bulgular ışığında, gelecekte çalışma yapmak isteyen araştırmacılar kaynak haritasına başvurarak kendi çalışmalarına kolaylıkla yön verebilmektedir.

Phubbing ile mücadeleye öncelikle farkındalık yaratmak ve bilinçli davranışları teşvik etmekle başlanmalıdır. Okullarda medya okuryazarlığı programları ve ailelere yönelik rehberlik eğitimleri düzenlenerek bireyler, dijital teknolojilerin hem faydalarını hem de zararlarını öğrenmelidir. Aile içi iletişimin güçlendirilmesi, çocukların phubbing davranışından olumsuz etkilenmesini önlemek için kritik öneme sahiptir. Diğer taraftan phubbingin toplumsal etkilerini minimuma indirmek için çeşitli düzenlemeler

yapılabilir. Çocukların korunması adına, ebeveynlerin phubbing davranışlarının çocuk gelişimi üzerindeki etkilerini azaltmayı hedefleyen politikalar oluşturulmalıdır. Dijital sağlık stratejileri geliştirilerek, phubbingin uzun vadeli etkilerini inceleyen akademik araştırmalar desteklenmelidir.

Phubbing, teknoloji, psikoloji, sosyoloji ve iletişim gibi farklı disiplinlerle ilişkilendirilerek geniş bir araştırma alanı sunmaktadır. Yapılan çalışmalar, bu olgunun üniversite öğrencileri, ergenler ve ebeveyn-çocuk ilişkileri gibi çeşitli sosyal gruplar ve bağlamlarda ele alındığını göstermektedir. Phubbingin bireylerin kaygı, duygusal aktivasyon ve refah gibi psikolojik durumları üzerindeki etkileri incelenirken, akıllı telefon kullanımı ve teknoloji bağımlılığı temel nedenler arasında öne çıkmaktadır. Disiplinler arası yaklaşımlar, psikolojik etkiler, sosyal bağlardaki zayıflama ve eğitim ortamlarındaki sonuçlar gibi kritik alanlara ışık tutabilir. Ayrıca, uluslararası iş birlikleriyle kültürel bağlamlardaki farklılıklar incelenerek, akademik kaynakların çeşitlendirilmesi ve yeni araştırmalara rehberlik edecek stratejilerin geliştirilmesi mümkündür.

Yapılan araştırmalar, phubbingin ilişkileri zedelediğini, psikolojik sorunlara yol açabileceğini ve toplumsal etkileşimleri olumsuz etkilediğini göstermektedir. Phubbing kavramının birçok olumsuz sonucu bulunmaktadır. Bu nedenle phubbing ile ilgili farkındalık yaratmak ve bu sorunun önüne geçmek için çeşitli çalışmalar yapılması gerekmektedir. Gelecekte phubbing ve bibliyometrik analiz üzerine çalışma yapacak araştırmalara ise daha kapsamlı sonuçlar sunmak için kullanılan veri kaynaklarını çeşitlendirmeyi düşünmeleri tavsiye edilmektedir. Bibliyometrik analizde kullanılan yöntem ve uygulamalar sürekli olarak güncellendiğinden, analizin güvenilirliği çeşitli araçlar kullanılarak elde edilen verilerle test edilebilir. Belirli bir araştırma alanı ile ilgili sınırlamalar belirlenerek, o alandaki tüm kaynaklar dikkate alınabilir ve o alandaki gelişmeler ve çalışmalar araştırmacılara sunulabilir. Yukarıda belirtilen öneriler, phubbing ve bibliyometrik analiz konusunda gelecekte yapılacak araştırmalar için teorik ve pratik rehberlik sağlayabilmektedir.

Yapılan bibliyometrik analiz sonucu elde edilen bulgular ışığında phubbing olgusunun günümüzde hem akademik hem de sosyal açıdan büyük ilgi gördüğünü ortaya koymaktadır. Özellikle son yıllarda, phubbingin bireyler arası ilişkiler, psikolojik sağlık ve toplumsal doku üzerindeki etkileri üzerine yapılan çalışmaların sayısında önemli bir artış yaşanmıştır. Çalışmaların coğrafi dağılımı incelendiğinde, Türkiye'nin de bu alandaki araştırmalara aktif katılım sağladığı görülmektedir. Türk araştırmacılar, phubbingin kültürel ve sosyal bağlamlardaki tezahürleri üzerine özgün çalışmalar yaparak uluslararası literatüre katkı sağlamaktadırlar. Ancak, phubbing gibi hızla değişen bir olguyu anlamak için disiplinler arası iş birliğine dayalı, uzun dönemli ve kültürel farklılıkları dikkate alan çalışmaların yapılması gerekmektedir.

Etik Beyanı: Yazarlar çalışmanın, etik kurul izni gerektirmeyen çalışmalar arasında yer aldığını beyan eder. Aksi bir durumun tespiti halinde Kastamonu İletişim Araştırmaları Dergisi'nin hiçbir sorumluluğu olmayıp, tüm sorumluluk çalışmanın yazarlarına aittir.

Yazar Katkıları: Birinci yazarın katkı oranı %34, ikinci yazarın katkı oranı %33, üçüncü yazarın katkı oranı ise %33'tür.

Çıkar Çatışması Beyanı: Yazarlar, herhangi bir çıkar çatışması olmadığını beyan etmektedir.

Kaynakça

- Afdal, A., Alizamar, A., Ifdil, I., Zadrian, A., Sukmawati, I., Zikra, Z., & Syahputra, Y. (2018). An analysis of phubbing behaviour: preliminary research from counseling perspective. *In 1st International Conference on Educational Sciences and Teacher Profession, Advances in Social Science, Education and Humanities Research*. Vol. 295. Erişim Adresi: <https://doi.org/10.2991/icetep-18.2019.65>.
- Akat, M., Arslan, C., & Hamarta, E. (2023). Dark triad personality and phubbing: The mediator role of fomo. *Psychological Reports*, 126(4), 1803-1821. <https://doi.org/10.1177/003329412211091>
- Al-Saggaf, Y., & O'Donnell, S. B. (2019). Phubbing: Perceptions, reasons behind, predictors, and impacts. *Human Behavior and Emerging Technologies*, 1(2), 132-140. <https://doi.org/10.1002/hbe2.137>
- Andersen, N. (2019). Mapping the expatriate literature: A bibliometric review of the field from 1998 to 2017 and identification of current research fronts. *The International Journal of Human Resource Management*, 32(22), 4687-4724. <https://doi.org/10.1080/09585192.2019.1661267>
- Arenz, A., & Schnauber-Stockmann, A. (2023). Who “phubs”? A systematic meta-analytic review of phubbing predictors. *Mobile Media & Communication*, 9(2), 195-209. <https://doi.org/10.1177/20501579231215678>.
- Balta, S., Emirtekin, E., Kircaburun, K., & Griffiths, M. D. (2020). Neuroticism, trait fear of missing out, and phubbing: The mediating role of state fear of missing out and problematic Instagram use. *International Journal of Mental Health and Addiction*, 18, 628-639. <https://doi.org/10.1007/s11469-018-9959-8>
- Buttner, C. M., Gloster, A. T., & Greifeneder, R. (2022). Your phone ruins our lunch: Attitudes, norms, and valuing the interaction predict phone use and phubbing in dyadic social interactions. *Mobile Media & Communication*, 10(3), 387-405. <https://doi.org/10.1177/20501579211059914>.
- Caplan, S. E., & Courtright, J. A. (2024). The effects of mobile device use and presence on perceptions of a conversation partner. *Western Journal of Communication*, 88(1), 218-239. <https://doi.org/10.1080/10570314.2023.2202798>.
- Chatterjee, S. (2020). Antecedents of phubbing: From technological and psychological perspectives. *Journal of Systems and Information Technology*, 22(2), 161-178. <https://doi.org/10.1108/JSIT-05-2019-0089>.
- Chotpitayasunondh, V., & Douglas, K. M. (2016). How phubbing becomes the norm: The antecedents and consequences of snubbing via smartphone. *Computers in Human Behavior*, 63, 9-18. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2016.05.018>.
- Chotpitayasunondh, V., & Douglas, K. M. (2018). The effects of phubbing on social interaction. *Journal of Applied Social Psychology*, 48(6), 304-316. <https://doi.org/10.1111/jasp.12444>.

org/10.1111/jasp.12506.

- Çizmeçi, E. (2017). Disconnected, though satisfied: phubbing behavior and relationship satisfaction. *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication*, 7(2), 364-375. <https://doi.org/10.7456/10702100/018>.
- David M.E., & Roberts J.A. (2017). Phubbed and alone: Phone snubbing, social exclusion, and attachment to social media. *Journal of the Association for Consumer Research*, (2), 155–163. <https://doi.org/10.1086/690940>.
- Denecker, F., De Marez, L., Ponnet, K., & Abeeel, M. V. (2023). Does parental smartphone use predict parents' perceptions of family life? an examination of momentary associations between parental smartphone use, parental experiences of quality time, and parental perceptions of difficult child behavior. *Mobile Media & Communication*, 11(3), 391-414. <https://doi.org/10.1177/20501579221134168>.
- Ergün, N., Göksu, İ., & Sakız, H. (2020). Effects of phubbing: Relationships with psychodemographic variables. *Psychological Reports*, 123(5), 1578-1613. <https://doi.org/10.1177/0033294119889581>.
- Erzen, E., Odacı, H., & Yeniçeri, İ. (2021). Phubbing: Which personality traits are prone to phubbing?. *Social Science Computer Review*, 39(1), 56-69. <https://doi.org/10.1177/0894439319847415>.
- Franchina, V., Vanden Abeeel, M., Van Rooij, A., Lo Coco, G., & De Marez, L. (2018). Fear of missing out as a predictor of problematic social media use and phubbing behavior among Flemish adolescents. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 15(10), 1-18. <https://doi.org/10.3390/ijerph15102319>.
- Grieve, R., & March, E. (2021). 'Just checking': Vulnerable and grandiose narcissism subtypes as predictors of phubbing. *Mobile Media & Communication*, 9(2), 195-209. <https://doi.org/10.1177/2050157920942276>.
- Halpern D., & Katz J.E. (2017). Texting's consequences for romantic relationships: A cross-lagged analysis highlights its risks. *Computers in Human Behavior*, 71, 386–394. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2017.01.051>.
- Hernández-Guerra, A. (2021). Hyperconnected: Thoughts on human development focusing on the human being. *Comunicación*, 30(2), 46-59.
- Isrofin, B., & Munawaroh, E. (2021). The effect of smartphone addiction and self-control on phubbing behavior. *Jurnal Kajian Bimbingan Dan Konseling*, 6(1), 15-23. <https://citeus.um.ac.id/jkbk/vol6/iss1/13>.
- Ivanova, A., Gorbaniuk, O., Błachnio, A., Przepiórka, A., Mraka, N., Polishchuk, V., & Gorbaniuk, J. (2020). Mobile phone addiction, phubbing, and depression among men and women: A moderated mediation analysis. *Psychiatric Quarterly*, 91(3), 655-668. <https://doi.org/10.1007/s11126-020-09723-8>.
- Kadylak, T. (2019). An investigation of perceived family phubbing expectancy violations and well-being among U.S. older adults. *Mobile Media & Communication*, 8(2), 247-267. <https://doi.org/10.1177/2050157919872238>.

- Kadylak, T., Makki, T. W., Francis, J., Cotten, S. R., Rikard, R. V., & Sah, Y. J. (2018). Disrupted copresence: Older adults' views on mobile phone use during face-to-face interactions. *Mobile Media & Communication*, 6(3), 331-349. <https://doi.org/10.1177/2050157918758129>.
- Karadağ, E., Tosuntaş, Ş. B., Erzen, E., Duru, P., Bostan, N., Şahin, B. M. & Babadağ, B. (2015). Determinants of phubbing, which is the sum of many virtual addictions: A structural equation model. *Journal of Behavioral Addictions*, 4(2), 60-74. <https://doi.org/10.1556/2006.4.2015.005>.
- Karadağ, E., Tosuntaş, Ş. B., Erzen, E., Duru, P., Bostan, N., Mızrak Şahin, B. & Babadağ, B. (2016). Sanal dünyanın kronolojik bağımlılığı: Sosyotelizm (phubbing). *Addicta: The Turkish Journal on Addiction*, 3(2), 223-269. <https://doi.org/10.15805/addicta.2016.3.0013>.
- Kelly, L., Duran, R. L. & Miller-Ott, A. E. (2022). Conversational partners' interactions in response to co-present mobile phone usage. *Communication Quarterly*, 70(5), 537-559. <https://doi.org/10.1080/01463373.2022.2095217>.
- Kelly, L., Miller-Ott, A. E. & Duran, R. L. (2019). Phubbing friends: Understanding face threats from, and responses to, friends' cell phone usage through the lens of politeness theory. *Communication Quarterly*, 67(5), 540-559. <https://doi.org/10.1080/01463373.2019.1668443>.
- Krasnova H., Abramova O., Notter I. & Baumann A. (2016, June). Why phubbing is toxic for your relationship: Understanding the role of smartphone jealousy among 'Generation Y' users. *Paper presented at the 24th European Conference on Information Systems (ECIS)*, Istanbul.
- Lapierre, M. A. & Zhao, P. (2022). Problematic smartphone use versus "technoference": Examining their unique predictive power on relational and life satisfaction. *Psychology of Popular Media*, 13(1), 23-33. <https://doi.org/10.1037/ppm0000438>.
- Leuppert, R. & Geber, S. (2020). Commonly done but not socially accepted? Phubbing and social norms in dyadic and small group settings. *Communication Research Reports*, 37(3), 55-64. <https://doi.org/10.1080/08824096.2020.1756767>.
- Leydesdorff, L. & Rafols, I. (2009). A global map of science based on the ISI subject categories. *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 60(2), 348-362. <https://doi.org/10.1002/asi.20967>.
- Liu, Z., Yin, Y., Liu, W. & Dunford, M. (2015). Visualizing the intellectual structure and evolution of innovation systems research: A bibliometric analysis. *Scientometrics*, 103, 135-158.
- Lutz, S. & Knop, K. (2020). Put down your smartphone—unless you integrate it into the conversation! an experimental investigation of using smartphones during face to face communication. *SCM Studies in Communication and Media*, 9(4), 516-539. <https://doi.org/10.5771/2192-4007-2020-4-516>.
- McDaniel B.T. & Coyne S.M. (2016). 'Technoference': The interference of technology

in couple relationships and implications for women's personal and relational well-being. *Psychology of Popular Media Culture*, 5, 85–98.

Misra S., Cheng L., Genevieve J. & Yuan M. (2016). The iPhone effect: The quality of in-person social interactions in the presence of mobile devices. *Environment and Behavior*, 48, 275–298. <https://doi.org/10.1177/0013916514539755>.

Moser C., Arbor A., Schoenebeck S.Y., Arbor A. & Reinecke, K. (2016, May). Technology at the table: attitudes about mobile phone use at mealtimes. *In Proceedings of the SIGCHI Conference on Human Factors in Computing Systems*. New York.

Nazir, T. & Pişkin, M. (2016). Phubbing: A technological invasion which connected the world but disconnected humans. *International Journal of Indian Psychology*, 3(4), 68-76.

Oduor E., Neustaedter C., Odom W., Tang A., Moallem N., Tory M. & Irani P. (2016, June). The frustrations and benefits of mobile device usage in the home when co-present with family members. *In Proceedings of the 2016 ACM Conference on Designing Interactive Systems*, Australia.

Pancani, L., Gerosa, T., Gui, M. & Riva, P. (2020). “Mom, dad, look at me”: The development of the parental phubbing scale. *Journal of Social and Personal Relationships*, 38(2), 1-24. <https://doi.org/10.1177/0265407520964>.

Parmaksız, İ. (2020). İletişimde ve ilişkilerde phubbing. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 24(2), 359-372.

Pesch, A., Todaro, R., Piper, D., Evans, N. S., Pasek, J., Golinkoff, R. M. & Hirsh-Pasek, K. (2024). A bird's-eye view of phubbing: How adult observations of phone use impact judgments, epistemic trust, and interpersonal trust. *Mobile Media & Communication*, 12(3), <https://doi.org/10.1177/20501579241246726>.

Polat F. & Karasu F. (2022). Examining the correlation between phubbing and life satisfaction in adults during covid-19 pandemic. *Bağımlılık Dergisi*, 23(2), 191-198. <http://doi.org/10.51982/bagimli.990471>.

Radesky J.S., Kistin C.J., Zuckerman B., Nitzberg K., Gross J., Kaplan-Sanoff M. & Silverstein M. (2014). Patterns of mobile device use by caregivers and children during meals in fast food restaurants. *Pediatrics*, 133, 843–849. <https://doi.org/10.1542/peds.2013-3703>

Roberts J.A. & David M.E. (2016). My life has become a major distraction from my cell phone: Partner phubbing and relationship satisfaction among romantic partners. *Computers in Human Behavior*, 54, 134–141. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2015.07.058>.

Roberts J.A. & David M.E. (2017). Put down your phone and listen to me: How boss phubbing undermines the psychological conditions necessary for employee engagement. *Computers in Human Behavior*, 75, 206–217. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2017.05.021>

Sun, J. & Samp, J. A. (2021). “Phubbing is happening to you”: Examining predictors and

- effects of phubbing behaviour in friendships. *Behaviour & Information Technology*, 41, 2691-2704. <https://doi.org/10.1080/0144929X.2021.1943711>.
- Tandon, A., Dhir, A., Talwar, S., Kaur, P. & Mäntymäki, M. (2022). Social media induced fear of missing out (FoMO) and phubbing: Behavioural, relational and psychological outcomes. *Technological Forecasting and Social Change*, 174, 1-15. <https://doi.org/10.1016/j.techfore.2021.121149>.
- Tunger, D. & Eulerich, M. (2018). Bibliometric analysis of corporate governance research in German-speaking countries: Applying bibliometrics to business research using a custom-made database. *Scientometrics*, 117, 2041-2059.
- Uğur, N. G. & Koc, T. (2015). Time for digital detox: Misuse of mobile technology and phubbing. *Procedia, Social and Behavioral Sciences*, 195, 1022–1031. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2015.06.491>.
- Van Eck, N. J. & Waltman, L. (2007, March). VOS: a new method for visualizing similarities between objects. In *Advances in Data Analysis: Proceedings of the 30th Annual Conference of the Gesellschaft für Klassifikation eV*, Berlin.
- Van Eck, N. J. & Waltman, L. (2009). Software survey: VOSviewer, a computer program for bibliometric mapping. *Scientometrics*, 84(2), 523–538. <https://doi.org/10.1007/s11192-009-0146-3>.
- Vanden Abeele, M. M. & Postma-Nilsenova, M. (2018). More than just gaze: An experimental vignette study examining how phone-gazing and newspaper-gazing and phubbing-while-speaking and phubbing-while-listening compare in their effect on affiliation. *Communication research reports*, 35(4), 303-313. <https://doi.org/10.1080/08824096.2018.1492911>.
- VOSviewer (2024, Eylül 15). *VOSviewer Visualizing Scientific Landscapes*. Erişim adresi: <http://www.vosviewer.com>
- Yam F.C. & İlhan T. (2020). Modern çağın bütünsel teknolojik bağımlılığı: Phubbing. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 12(1), 1-15. doi:10.18863/pgy.551299
- Wang X., Xie X., Wang Y., Wang P. & Lei L. (2017). Partner phubbing and depression among married Chinese adults: The roles of relationship satisfaction and relationship length. *Personality and Individual Differences*, 110, 12–17. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2017.01.014>.
- Winkelmann, L. & Geber, S. (2022). On the norm sensitivity of younger mobile phone users: Perceived social norms and phubbing in interactions between younger and older generations. *Communication Research Reports*, 39(4), 214-223. <https://doi.org/10.1080/08824096.2022.2115476>
- Xie, X., Tang, X., Wu, S., & Shen, X. (2024). Mechanisms of maternal and paternal phubbing on adolescents' self-control: The attenuating effect of having a sibling. *Mobile Media & Communication*, 12(1), 3-22. <https://doi.org/10.1177/20501579231158225>.
- Xu, X., Chen, X., Jia, F., Brown, S., Gong, Y. & Xu, Y. (2018). Supply chain finance: A systematic literature review and bibliometric analysis. *International Journal of*

Production Economics, 204, 160–173. <https://doi.org/10.1016/j.ijpe.2018.08.003>.